

VIENYBE LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 14.

Plymouth, Pa., d. 2 Balandžio (April) 1902 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XVII.

Rasiant apie permainą adreso
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą.
Dėl norinčių pamatyti mūsų
ai kraštį siunčiamame viena numerį
dykai. Prenumerata turi būti iš-
virszaus apmokėta.

THE WEEKLY

„Vienybe Lietuvnikų“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER"
in PLYMOUTH, PA. Represents the
interest of more than 300,000 Lithu-
anians in the United States. Subscrip-
tion only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE	\$0.25
ONE INCH ONCE	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR	\$10.00

all communications must be addressed

J. J. Panksztytys & CO. Plymouth, Pa.,

The Printing Office of „Vienybe
Lietuvniku“ executes the cheapest,
promptest and most correct printing
in lithuanian language:

Job Printing in all modern languages.

„Vienybe Lietuvniku“

Iszeina kožną Seredą, Plymouthe

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE....	\$2,00
Į UZMARE.....	\$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų	\$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėms	25c.
Už colį vieną sykį garsinant	\$1,00
Pajieszkvojimai: už vieną sykį	50c
Du sykius garsinant	75c.
Tris sykius (už vieną dolerį)	\$1,00

Pinigai kitai neesilunczia, kaip tik per
MONEY ORDER, o registravotose gramatose
ant szito antrazso:

J. J. Panksztytys & CO.

224 East Main Str.,

Plymouth, Pa.

Max Reese & Co.

109 E. Main str.

Plymouth, Pa.

Didžiausia ir geriausia avalines, kurpių ir batų
krautuve visam miestui.

Star Drug Store.

Dooley and Co.

Mes laikome visokius daiktus kokie yra laikomi pirmos klasios aptiekoje.
Vaistus, chemiskus daiktus, kvepentį muilą, szukas (sponges) ir kitokius
prie prausimo daiktus dideliame pasirinkime. Ypatingai sutaisome visokių
daktarų receptus atsakancziausei.

kampas Main & Eno str.

PLYMOUTH, PA.

M. ROSENBAUM

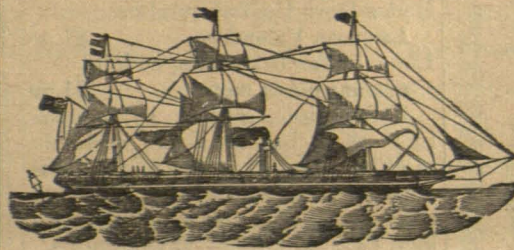
Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas
dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiek-
vienoj' dalyje svieto ir siunčiam pinigų greitai ir pigai.

Susisznecam visokiose kalbose. Pinigų priimam ban-
kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Mūsų Offisas 609 South Third str. PHILADELPHIA, PA.

Neikite pas svetimą, bet pas

V. G. Sava

„Saloon“ 13 S. Canal street,
WILKES-BARRE, PA.

Puiki degtinė ir alus! kvie-
cziam lietuvius.

Czia gausi pigiausias laivakortes ir
pigiai nusitįsi pinigų į visas svieto
dalis.

Užlaikau didžiausę krautuve Rėmų
krautuve ir pigiausiai parduodu kaip
visi, rėmų galima gauti visokio ga-
tunko dideliame pasirinkime dėl visokių
paveikslų, kalbu lietuvizkai,
lenkiskai ir t. t. Podraugiai užlai-
kau ir visokius paveikslus kaipo
szventus ir kitokius. Mano adresas:

MORRIS BLOOM,

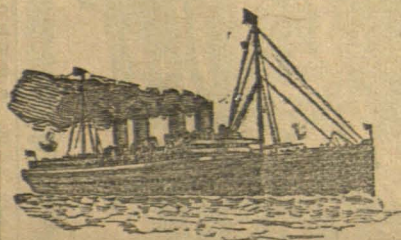
312 Penn Ave. Scranton, Pa.

Paveikslas Dr. V. Kudirkos.

Didumo - 19 colių pločio, 24 colių
augščio, ant puikios popieros, su
prišintimu 30 ct. Gaunamas „Vieny-
bės“ redakcijoj.

Szitas paveikslas tojo mūsų užsi-
tarnavusio tautiečio privalo rastisi
kiekvieno lietuvio namuose kaipo
papuozsimas ir atminimas, kad tasai
tautietis per visą savo gyvenimą tru-
sė ant naudos savo tautiečių ir tē-

Telefonas 309 - 2 S. S.
P. V. Obiecunas,
1118 Carson str. S.S. PITTSBURG, PA.

Parduodu Laivakorte ant visokių linijų ir siun-
cziu pinigų į visas dalis svieto. Doviernastis
(pavedimus resztu) atlikimui reikalų su Masko-
lijos valdzia. Iszmainau visokius pinigų ont
amerikoniszkių ir t. t. Darau apsergėjimus nuo
ugnies (Fire Insurance) ant visokių daktų. Jeigu
kurį atkeliauvę užlaikytų kastlegarnėje, tegul
szaukiael prie manes, o aez jį iszliuosuosiu.
Lietuviai kreipkitės pas savo tautietį, o br-
te

Daugiau kaip
30 metus iszmegetintas!
Dr. RICHTERO
wisam swietul zinomas
"ANKER" (Inkarinis)
PAIN EXPELLER.
yra geriausia gyduole nuo
Rheumatizmo,
Neuralgijos, Sausgelos,
Strenu Skaudejimo ir tt.
ir wisokiu Rheumatiszku
skaudejimu.
uz 25c. ir 50c. pas wisus
aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co.,
215 Pearl Street,
New York.

Mėsinyczia Adomo Adžgaucko,

Užlaiko kasdien szviežią mėsą, kiau-
liena, versziena, jautiena, avincziena,
kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių
galima gauti dideliame pasirinkime.

teposgi užlaikau mil-
tų, cukriaus, kavos,
arbatos, žuvų, silkių,
surio ir visko kas tikt

yra reikalinga žmogui dėl maisto ir
už p'gesnę prekę nei kaip pas kitus
visi pas **Ad. Adžgaucka**

220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

Teleponas 352 Plymouth.

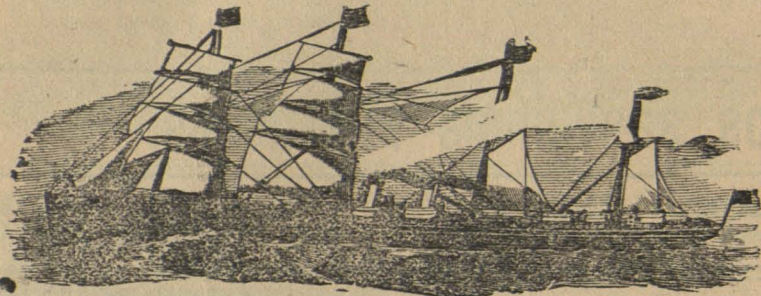
Daktarka. Johanna Želviene.

Vienintelė lietuviszka daktarka
gydo visokias ligas. Offisas ir gy-
venimas: ant kampo Centre Ave. ir
Church ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
szidarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Priima į savo namus ant tamtikro
laiko gimdvves (moteris palage) ir su-

Max Kobre
 Successor to
KOBRE & HERSCHMANN
Litewski i Polski BANK
 40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Prieteliai! dūdu jums žinią, kad mes pardūdam Szifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamė pinigų, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite susiszekėti lietuvizškai ir lenkizškai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 52 metus su kožnu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdame tikietus ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

Duodam žinoti kad mes priimam pinigų į depositą bankos ir mokam po 3 3/4 procentus ant metų. Procentą tik tą mokam nuo 50 dolerių ir višaus, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir iszimti gali kožną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Krautuve Fornicziū.

Czlonai gausite pigiausiat visokius naminius rakandus, kaip tai lovas, komodas, kresos ir t. t. Kiekvienas syki pas mus pirkes, ateina ir kita syki. Susikalbėti galima visalp.

A. FAINBERG,

56 E. Main str. PLYMOUTH, PA.

Didele krautuve IR KARZIAMA

Kas nori gero tavo gauti ir skanaus gerymo ragaut, tegul atsilanko pas **Joną Žukaucką** Plymouth, Pa.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestringą, teisingą ir artistizšką iszdirbimą.

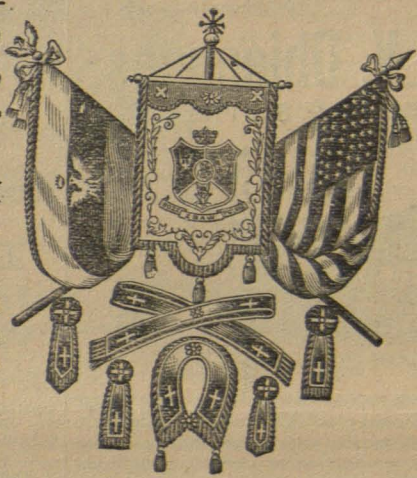

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztį guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszcziaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei**, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktikę ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau ne gu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRVCHAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriause **ALŲ PORTERŲ** ir **ELIŲ**.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geriant truputį užsilinksmini bet gal-

vos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų ne proszky.

Todėgi perkantieji ir pardavėjai (karcziamnikai) visadcs reikalaukite Lietuvizsko

alaus: —viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszeipsite savo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO.
 DANVILLE, PENN.A.

Apszvieta ir M. kslas už pigiause preke.

Biblija arba Rasztas Szventas Seno ir Naujo Testamento, vokizskas crukas, puikiamė apdare \$5.00
 Naujas Testamentas, lietuvizskas drukas, puikiamė apdare \$1.00
 Budas Doro Pasilinksinimo Laisvose Valandose \$1.00
 Lietuvizskas laikrasztis, nedėli nis, ant pusės meto \$1.00
 Kaip matote, viskas sykiu kasztuoja \$8.00, bet dabatės atiduodu tą viską draugia kaip yra augszcziaus minėta, tiktai už \$5.00. Skyrium neparduodu nieko isz szito svraszo, kaip tiktai keturis dalykus draugia.

PASARGA: Laikrazeiti ant pusėe meto duodu viena isz szitu trijų: 1 Vienybę Lietuvnikų, 2 Lietuva 3 Lietuviz Kožnas pirkejas szioe mano ofertos, trri tiegą pasiskirti sau vieng isz augzcziaus minėta laikraszczių ir sykiu su stelinuku tur danezt man laikraszczio vardą.

Kas nenori arba negali atsiusiti pilnos sumos pinigų t. y. \$5.00 sykiu su stelinuku, tas tegul slunczia \$1.00, bet nemažiaus, o kitus \$4.00 damokė ant expreso priimdamas pirkinį. O jeigu kas neiszsitinka iszduoti \$5.00 ant karto, tas tegul susideda su draugu per pusę, o abudu džiaugsis pasinaudoje isz szitos mato ofertos.

Lietuviai, naudokitės isz szitos teip gausios progos, nes szia oferta padariau tiktai vien dēlei jusų labo ir tiktai ant trumpo laiko.

Pinigus reikia siusti per Money Order, arba registravotai gromatof. Adreuzokite sziteip: **M. Mockus, Bx 54, Detroit, Mich.**

Griaicziausiai iszgydo visokias ligas
Dr. J. Szlupas
 Telephone 4373. 421 Penn. Ave.
 Scranton, Pa.

429 BROADWAY, N.Y. 289 MAIN ST., BUFFALO, 103 ADAMS ST., CHICAGO, EIGHTH & OLIVE STS., ST. LOUIS, 26 EXCHANGE PLACE, N.Y.
T. E. CLARKE, Genl Superintendent.
T. W. LEE, Genl Passenger Agent.
B. D. CALDWELL, Traffic Manager.

The HANDIEST AND BEST WAY TO HANDLE A PAN IS BY THE HANDLE.
 The Handiest and Best Route between the PAN-AMERICAN EXPOSITION and NEW YORK is the **Lafayette Railroad**

ADRESAI Susivienyjimo L. A. virsz.

Prezidentas — **M. Totorius,** 1 Willow str., Plymouth, Pa.
 Vice-preziden. — **V. Kaunas,** Box 211, Newburyport, Mass.
 Sekretorius — **T. Astramskas,** 732 S. Front st. Philadelphia, Pa.
 Kasierius — **T. Pauksztys,** 123 N. Main str., Pittston, Pa.
J. Kazakevicia, 1150 Wyoming Ave. Pittston, Pa.
K. Unika, 1112 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
 Užveizėtoju knygyno — **V. Daukszys,** 332 Catharine str. Philadelphia, Pa.

PERŽVALGA.

— Baigiantės dviem šimtam metų nuo rusiškos laikraštinių kystės prasidėjimo, Rusijoje rengia didelę spaudos parodą Maskvoje ant 1903 metų. Butų tada gera progą įtaisyti mažą lietuvišką parodėlę, idant apreiškinti svetui, ypač patiems rusams, mūsų spaudos augimą. Dailiai išrodytų rusifikacijos vaisiai, kelių „bukvarių“ pavidale, greita visko ką iksziol lietuviai turi sukrovę dvasiskame savo žide!

— Paryžiuje gyvena lenkų rasztininkė, p. Marija Szeliga, kuri, kiek žinome, yra lietuviško paėjimo. Iksziol ji buvo pagarsėjus, kaip gera rasztininkė, o tepliorystės visai nepažino. Užsiėmus taja daila, ji iš pirmo sykio pagarsėjo, kaip gabi tepliore.

— Lietuviškoji dvasiški ja nė rasztu, nė žodžiu neprišidėjo, prireikėjus visuomenei pakelti protestą prieš apsunkinimą ateivių. Tuotarpu tarp lenkų tik vienu—viena kunigų „Gazeta Katolicka“ paragino skaitytojus protestuoti tokiu pat budu, kaip buvo patarta „Vienybėje“. Iš organizacijų tik kunigiskas „Zjazd kongresowy“ užsiėmė tuo klausimu ir bandė sį—tą padaryti. Nė „Związek“, nė kitos organizacijos, nė laikraszcziai nė užminė apie tai. Kaip tą viską reikia suprasti?

— „Darbininkų Balso“ pasirodė antrasis numeris (36 pusl.) Sztas laikrasztis atsizymi, apart kitų gerų savo pusių, gausybe žinių apie darbininkų padėjimą visose svieto szalyse, ypač Lietuvoje, apie jų vargus ir kovą prieš kapitalistus. Amerikos darbininkai, skaitykite tokį laikrasztį, nes jums yra labai kas pasimokinti iš jo. Numeris kasztuoja 5 centus. Adresas: Mr. John Peterson, Librairie Jacques et Co., 1 rue Casimire Delavigne. Paris (France). Galima

gauti ir „Vienybės“ redakcijoje. Vietoje pinigų galima siųti paczto markutę.

— „Vienybei“ praneszta iš pirmųjų rankų, jog Petropiliskė Mokslų Akademija spaudina antrą p. Edvardo Volterio „Lietuviškos Chrestomatijos“ dalį (žiur 15 „Vien.“ num. 1901 m.); be to pirmoji dalis, užverianti savyje 248 puslapius, bus atspausta antru kart.

— Išzėjo 1 num. „Tėvynės Sargo“ 1902 m.; jis pasisako išgyvėsiąs ir sziuos metus. Dziaugiamės iš tokių straipsnių, kaip „Mūsų mokyklų dalykai.“ Vėl gailimės, kad tokia stambi spēka, kaip p. Vaiszgant, pameta vedes „Tėvynės Sargą“ ir „Žinycią“ (nors jis, kaip kiekvienas žmogus, darydavo klaidas). Ir kas p. Vaiszgantą užvaduos?

— Turime iš Petropilės tikrą žinią, jog Mokslų Akademija yra paliepus atspaudinti lietuviškoje kalboje: „Szykštus raitelis“ (Skupoj Rycar) ir „Undinos“ (Rusalka). Tuodu poetiszku tvariniu rasztyti didžiausio rusiszko poeto A. Puszkino, o lietuviškai iszguldyti neužmirsztinos atminties *Pranciszkaus Vaiczaičio (Sekupasakos)*. Turbut, Vaiczaičio darbai turi augszta vertę, jei Mokslų Akademija savo pinigais garsina juos svetui. Sztai dėlko mes stebėjomės, jog „Tėvynė“ tik iš netyčių yra paminėjus apie Vaiczaičio numirimą vos 15 Kovo 1902 m. 11 num. tokiomis žodžiais: *Naumiestis. Numirė J. (? Red.) Vaigaitis (? Red.), poetas, kurs pasirasztydavo Sekupasaka*. Tuotarpu Vaiczaitis pasimirė 21 rugsėjo 1901 m. ir, iszties buvo ne toks, kaip iszrodo „Tėvynė“. Priduriame teip—gi, kad „Vienybė“ renka atspaudinimui to augsztadvasio vyro eiles ir jei pas ką atsirastų dar nepagarsintos spaudoje Vaiczaičio eilės, teiksis, meldžiami, mums

kuonoveikiausiai prisiųsti.

— „Tėvynė“ tylėjusi visą laiką apie ateivystės klausimą, tik 13 num. (29 Kovo) prabilo tokiu budu, kurs gali įvesti skaitytojus į paklydimą. Dėlto mes *stacziai* nurodome: kalba eina ne apie užmirsztus senatoriaus Lodge'o užmanymus, kurių kongresas nenori nė svarstyti, bet apie naujai iszdirbtą projektą pagamintą tam tikros komisijos po p. Shattuc'o vadovyste. Sztas komisijos projektas jau perstatytas pasiuntinių butui 18 szio Kovo. Protestus „Tėvynė“ skaito tuszcziau darbu, užsimaniantuo (pritaikinant p. patėmytojo raszymo budą) diskredituoti „Lietuvos“ ir „Vienybės“ paraginimus. Czia pat „Tėvynė“ pamokina, idant žmonės „praszytų“, bucziuodami rankas, puskaralio Roosevelt'o „malonės“ — pastatyti savo „veto“... Ne teip, kaip priguli, „Tėvynė“ supranta tą klausimą ir butų buvę geriaus, jei nebutų jo nė lytėjus.

— Pagal apturėtas iš Tilzės žinias, St. Maironio „Pavasario balsai“ esą jau iszsibaigę: „Vienybės“ iszleistuvė, iszpardavus visus, ką turėjo, ekzemplierius, daugiau isz niekur negauna. Ar nepasirupis, kam pridera, naujai atspaudinti tą puikaus turinio knygutę?

— Iš „Lietuvos“ gavome iszskaityti, kad vokiszikai — airiszikai — rymiszikai — puslietuviszkas kunigas C. P. Gallitzin'e, Pa., vadina laisvaproczius jau ne „szliuptarniais“, bet „liauferiais“. Gražu, kuni gėli!

Isz Lietuvos.

Panevėžio pav. Paszvitinio ir Linkuvos parapijos.

Dėl atsiszaukimų. 26 rugp. atvažiavo į Linkavą Panevėžio žandarų rotmistras — Vasiljev, su prokuroru ir pasiszaukę pas savę nemaža žmonių, tardė

juos kas kyszasi atsiszaukimų „Kas turi ausis, teklauso“. Tų atsiszaukimų, kaip praneszta 9 „Varpo“ N., placziai pasirodė Paszvitinio ir isz dalies Linkuvos parapijoje Joninių naktį.

Pasiszaukę buvo isz Skarulių sodžiaus deszimtininką Ed. Norvaiszą, Ig. Biczkuną, Kaz. Navicką, — 12 metų vaiką ir Zigmantautienę; isz „Skarulių — bobėlių“ — Avizienius (tėvus ir sunų) ir Podolskį; isz Gatauczių sodžiaus — deszimtininką Jurgį Spudą, Vilką ir dar kitus.

Norvaisza, Biczkunas ir Vilkas buvo liudytojais, kaip uriadninkai plėszė atsiszaukimus, o visi kiti viens per antrą papuolė prie tardymo. Pamaczius ką nors nepaprasto mūsų nesuszutusiams žmonėms liezuvius niežti ir skubinasi jie visiems apsisakyti. Avizienė pradėjo visiems, ką sutikdama, sakyti, kad ji szv. Jono ryte macziusi, kaip kažikoki du žmonės važiavę pamiszkeje (ji gyvena pamiszkeje), sustoję, prilipdę „kažikokį popierį“ ir nuvažiavę. Toksai Podolskis teip—gi visiems ėmė apsisakinėti, kaip matęs szv. Jono rytą ant kaimyno klojimo stogo kažikokį ponaitį žiurint į plianus ir jieszkant patogesnės vietos atsiszaukimams lipdyti. Iszgirdus tokias kalbas, pakako mūsų „gudrioms valdininkų galvoms“ suszaukti apie 15 žmonių, visą dieną sunkti isz jų galvų žinias, kad iszsunki savą reikalinga.

O reikalinga buvo iszgauti nuo ko nors, ar nebuvo tas ponaitis, kur ant stogo stovėjo arba tiedu žmonės, ką pamiszkeje važiavo, Pudziunų Jon. Miszeika ir Gatauczių Ig. Jaras.

Ką nedarė „gudrios valdininkų galvos“, klausinėdamos Podolskio, ar nepažino jis matyto ponaicio, bet nieko negavo. Podolskis sakėsi: „kad butų buvęs Gatauczių Jaras,

ji buciau pažinęs, nes szejp jau pažįstu ji. Jeigu tę buvo Pudziunų Miszeika — ot, szito asz nepažįstu — tai galėjo jis „tokią sztuką“ parodyti”.

Per isztisas tris valandas klausinėjo Avizienės, ar ji „isztikrųjų“ nepažinusi, kas tiedu žmonės buvo. Avizienė kalbėjo visaip: pažinus, nepažinus ir, ant galo ji pati nežinanti, ar pažinus ar ne. Avizienė — sena, ligusta ir silpna moteriszke. Lyg žinodama, kad ją ilgai tardys ir kankįs visaip, ji atsivežė su savim „laimingo mirimo“ (grabnyczios) žvakę. Tris kartus po valdininkų akių ji szaukė jau: „O Jezus, Marija!“ ir mėgino mirti, bet nenumirė, o „gudrios valdininkų galvos“, žinoma, isz to naudojosi (pasiszaukė vietinį aptiekorių — žydą), visokiu vaistu atgaivindami ją ir klausinėdami, ar-gi ir priesz mirsiant ji nenorinti teisybės pasisakyti. Negavo tos teisybės: Avizienė, matoma, lyg per karsztines, klieđijo.

Kas tas ponaitis ir tiedu žmonės buvo — ir valdininkų galvos neiszgalvojo.

Ilgai tardė — nuo pat mielo ryto lyg dvylikos nakties, net musų žmonėms belaukiant nusibodo. Isz nekantrybės ėmė viens kitam prikaisziot — karczią teisybę sakyti: „szia tav mums viens kitą prisiduoti ir nemokėti už dantų liežuvio turėti! zauksok dabar szunies vietoj per visą dieną nė valgęs, nė gėręs. Kad juos plynė — tuos „szunlupius“...“

Tikrai, kad tų, kurie norėjo žandarams pasigirti tą, aną maczius, kitą kartą nė su pyragu nepripraszysi, kad pasisakytų. —a.

Sziauliai. 4 spalnio p. m. kunigas kanauninkas sakė lenkiszką ir lietuviszką pamokslą. Lenkiszka sakydama, buvo labai supykęs ant tų, ką skaito „Darbininkų Balsą“; labiausiai-gi keikė tuos,

kurie mėczioja tas knygeles kitiems ant tako; liepė, kaip kas rastų „Darbininkų Balsą“ suplėszyti į szmotelius.

Kodėl tai kanauninkas, lenkiszka sakydama, įkalbinėjo klausytojams neskaityti lietuviszkų knygų? Turbut, jau ir tarp sulenkėjusių avelių atsirado „Darbininko Balsą“ skaitytojų.

Girdėjome, kad ir per Ržancavą buvo keikiamos lietuviszkos knygos per pamokslą. Turbut jų nemažai pasklido, kad teip kunigams parupo.

Sziaulietis.

Vilnius. 17 d. lapkriczio p. m. be valdzios leidimo czia atsibuvo mažas lietuviszkas spektaklis. Buvo perstatytos dvi komedijos: Blizinskio „Žentas iszkilmėj“ ir „Vienas isz musų tur apsivesti“, abidvi isz lenkiszkos kalbos iszguldytos. Szis naminis spektaklis, prie kurio prisidėjo dar keletas lietuviszkų deklamacijų, padarė gerą įspudį ant susirinkusiųjų. Tai buvo pirmas platesnis lietuviszkas spektaklis musų mieste. Butų geistina, idant toki perstatymai atsibutų kuodažniausiai ne tik musų miestuose, bet ir kaimuce.

— Prie bažnyczios szv. Mikalojaus, kame lietuviai susirenka, liko paskirtas kn. Kuktas ir 19 d. lapkriczio p. m. tapo valdzios užtvirtintas. Todėl lietuviai, gavę savo kunigą, galės dabar supamatuoti ir savo parapiją. —tis.

(Isz „Varpo“)

Bartininkai, Vilkaviszkie pav. Daugelio isz musų brolių nė Amerika neiszmokina proto. Parvyksta koki „amerikiecziai“ su keliomis kapeikomomis kiseniu į Lietuvą, tai tuoj pažįsi, kursai lietuvis. Jis barsto pinigus ant visokių niekniekių, tankiausiai ant gėrymų ir nepasijunta, kaip isz mėjo tą sunkiai uždirbtą ska-

tiką. Tada tie, kurie turi kokias dalis, atsiiminėja jas arba parduoda kokiam sukeziui, tankiausiai vokieziui, už pūsdykį, skriausdamas savo tėvynę, o patys iszkrinka po visas puses.

Sztai Bartininkų valsčiuje į penkerius paskutinius metu-priviso jau į du desėtku vokiezių szejmynų; nekurie isz jų turi užėmę geriausias lietuvių ukės; kiti tarnauja pas dvarponius, kur užima geresnes vietas; visi jie kyla augsztytyn, gelbėdami kits kitą; teip, keletas sudeda vienam pinigų, nuperka ukę arba įtaiso krautuę, na, ir varo vokietis kaip ant mielių.

Kad nors tie, kurie sugrįžta pabuvę Amerikoje, užsiimtu amatu, vaisba (pirklyste) arba vestų prigulincziai ukę, kad ne vaisinti dar daugiau vokiezių, teip kaip privaisino Kau-no ir Vilniaus gubernijose gudų. Teisybė, tę sunku buvo atsiginti nuo gudų, nes lietuviams nevalia buvo pirkti žemės daugiau negu 60 deszimtinų. Nuo szių metų pavelyta pirkti, bet jau po laikui.

Sausis.

Isz Londono.

Silvertown'e, Londono priemiestyje, 16 kovo buvo susirinkimas ir prakalbos, kur kalbėjo P. Mikolainis, J. Miliauckas ir J. Balaika. Žmonių buvo susirinkę vidutinis skaitlius, tarp kurių buvo ir szeszios moters. Prakalbų turinis buvo: „Kuomi buvome, kuomi esame, o kuomi turime but“.

Klausytojai isz prakalbų buvo užganėdinti. Prakalboje iszaiszkinus Tėvynės Mylėtojų Draugystės mieriūs ir naudą lietuviams ir Lietuvai, susitvėrė ir czia T.M.D. kuopa, pirmoji Anglijoje, prie kurios isz karto prisiraszė 18 sąnarių, užsimokėdami mėnesinę po pustreczio peno (5 ct.) už kovo mėnesį. Pinigų susi-

dėjo 3 szilingai ir 9 penai (93ct.), kas tapo tuoju nusiušta centraliszkam kasieriui, p. A. Olszewskiui. Kuopos virszininkais tapo iszrinkti:

Pirmsėd. Izidorius Lapinskas
43 Gray str.

Rasztininku P. Merczaitis
33 Gray str.

Izdininku B. Marczukaitis
53 Gray str.

(visi) Silvertown—London.

Kitados, kol pas mus nebuvo kunigo, tai lietuviai sutikime gyveneno, daugelis skaitė laikraszczius ir knygas, kurių ilgėdavosi, o sulaukę skaitydavo, ir nuo girtavimų buvo susilaikę. Atsiradus kn. Szlamui, lyg audra, užėjo nelaimė. Kunigas vietoje raginti prie skaitymų, pradėjo ginti; girdi, peklon pateksi, jeigu gazietas skaitysi. Atsirado tokių, kurie ir paklausė, toki vietoje skaitymo pradėjo girtauti ir galvas skaldytis. Žmonelės, mat, netur kaip sunaudoti atliekamą laiką ir jeigu to laiko nesunaudoja ant gero, tai visą apverczia ant pikto. Vienog, sziađdien žmonės pradeda susiprasti ir pakaltina kn. Szlamą už tokį pastumėjimą žmonių prie pikto, peiktino darbo, pradeda neduoti jam pinigų, visrenkamų ant bažnyczios, kuri neturi nėjokio vardo, kaip pripultų turėti ir apie kurią nieks nieko nežino, kaip reikalai stovi. Žmonės tarp savęs kukžda, kad apie lietuviszką bažnyczią nieko nežino vyskupas ir kad greitai gal isznykti kun. Szlamas ir jo bevardė bažnyczia. Laikas viską parodys.

Politiszkos žinios.

Amerika.

Prastai sekasi amerikiecziams ant Pilipinų salyno. Tokios pažiuros teisybę paliudija szisai atsitikimas. Papulkauninkis F. D. Baldwin (4 pestininkų pulko), kurs riejasu insurgentais provincijoje

Cavite, szaukiasi gailingu bal su į Washingtoną, kad jam atsiųstų nors 3 kanuoles su tricoliniais vamsdziais ir daugybę szrapnelių (angliskai „shrapnels“ vadina pagal isz-rastoją vardą tokią bombą, kuri pripildyta kulku ir aplieta siera arba kanifole; tokia bomba, sutrukus isz arti, gali prazudyti daug kareivių net iszsklaidytose eilėse). Ar-gi ik-sziol amerikiečiai neturėjo tokių kanuolių?

Amerikiečiai tikisi, kad jiems pasiduos 15 balandžio (kodėl ne dienoje „prima aprilis“?) pats vyriausias pilipinieczių vadovas, kurį vieni vadina Givera, kiti Guevarra.

Greicziaus už viską pagriebe užpuolikus kolera, kuri platinasi ant Pilipinų. Paskutinės ziniios pranesza, kad Maniloje apsirgo taja liga 67 žmonės, isz kurių numirė 48. Tai baisus nuoszimtis!

Pietinė Afrika.

Nuo karės lauko pareina tokios ziniios (jas paduoda lordas Kitchener), kurioms sunku įtikėti. Sausio mėn. Kitchener garsino, jog liekti tik 2,770 burų karvietėje; aukscziaus jis buvo praneszęs, kad 8 liepos 1901 m. buvo kovojanczių burų 13,500. Iki 24 vasario, pagal Kitchenerio praneszimus, 1260 burų užmuszta, 9174 sugauta, 664 suzeista ir 2775 pasiduota. Isz tokio suskaitymo iszeina, kad dabar ne tik nėra nė vieno burro, o dar 373 nepriteko, idant užpildyti Kitchenerio rokundą. Su kuo gi kovoja 300,000 angliskų kareivių ir kas juos dabar szauo? Ar burų szeszėliai?

Sziomis dienomis eina tarybos tarp burų vadovų ir angliskų generolų apie užbaigmą karės.

Burų delegatai, kurie buvo atvaziavę į Sv. Valstijas praszti teisybės, sugrižo į Europą nuliudę ir nusimine, nes

Roosevelt, vietoje pagelbos ir užtarimo, atkiszo jiems kumsz-czią.

Dalis darbu.

Erie, Pa. Pakėlė straišką merginos, dirbanczios prie telefonų (kaip jas vadina „hallo girls“), reikalaudamos pakėlimo mokesties; yra tvirta viltis joms iszlaimėsiant.

South Manchester, Conn. Cheney szilkų dirbtuvė užstraikavo 50 audėjų; priezastis ta, kad savininkai pabandė, ar nepasiseks jiems numuszi savo darbininkams mokestį; ant pradzių numazino mokestį tik aksomo skyriuje, o veliaus, be abejonės, butų numuszę ir kitur. Bet darbininkai susiprato ir visi ruosziatsi į straišką; o „Cheny Silk Mills“ dirba 3,500 darbininkų.

Providence, R. I. Buvo beketiną užstraikuoti strytkarių darbininkai; kompanija pasijuto, kad blogai iszeis su tuo ir pati pasiskubino užganėdinti darbininkų reikalavimus.

Chicago, Ill. Keturiolikoje czionykszczių gravieravimo (raižymo ant metalo arba medžio visokių paveikslų ar rasztų) darbavieczių pakeltas straiškas dėlto, kad savininkai, idant iszvangti didesnių kasztų, laiko daugiau mokintinių (mat, jiems arba nieko nemoka arba moka labai mažai), negu pagelbininkų. Tai-gi dabar gravierių susidraugavimas pareikalavo, kad savininkai nelaikytų daugiau kaip vieną mokintinį ant 5 pagelbininkų.

Syracuse, N. Y. Nuo vardo tarptautiskos szinkorių (bartenderių) unijos, jos prezidentas J. R. Michaelis pareikalavo nuo visų savininkų, kurie užlaiko otelius arba svetaines ir salionus, kad jie neužduotų bartenderiui daugiau darbo pe 60 valandų kas savaitė; bartenderis turi gauti

mažių-mažiausiai 10 dol. ant savaitės.

Cincinnati, Ohio. Czia pakilo užmanymas sutverti moteriską giedorių uniją (suprantama, tokių giedorių, kurių profesija tokia); tą dalyką ima į savo rankas Gonpers, „Federation of Labor“ prezidentas.

Chicago, Ill. Cementų nesziotojų ir namų statytojų unija iszkovojo tokį sutarimą su kompanijoms: kontraktas padarytas ant dviejų metų; darbo ilgis — 8 val. ant dienos; mažių-mažiausia mokestis — 28 centai už valandą.

Altona, Pa. Minskztose anglyse darbininkai pasidavė kompanijoms ir sutiko ant tos paczios mokesties, kokia buvo pereituose metuose; mokestis 60 ct. už toną, darbo — 10 valandų ant dienos. Patvirtindami szitą sutarimą, unijos virszininkai tuo pacziu pripazino, kad nė kietose anglyse negalima reikalauti 8 val. dienos darbo.

Darbininke, susiprask!

Paskutinė zinia, kurią mes gavome apie darbininkų straišką kietosios anglies apyrubėje yra ta, jog pažįstamas isz blogiausios pusės senatorius Mark Hanna, papraszius unijos prezidentui J. Mitchell'ui, nori sutaikyti darbininkus su kompanijomis. Tokis atsitikimas primena mums puikią lotyniską patarlę: „timeo Danaos et dona ferentes“ (bijausi graikų ir su jų dovanomis). Darbininkai, arba geriaus sakant, jų vadovai, paveda savę globai tokio žmogaus, kurs seniai yra pripažintas už arsziausią darbininkų prieszininką. Jei Mark Hanna nori užtarti už darbininkus, tai jis turi tame užslėptus siekius; jis veidmainiauja, idant už pigią kainę (cienią) nupirkti sav darbininkų balsus, kurie bus jam, be abejonės, reikalingi. Teip

matome darant ir kitus politikierius; pažįstame tokius, kurie, norėdami įsigriebti į augsztas vietas, ketina atsispirti ant darbininkų. Jei jie tą darytų su gerais norais, mes nieko priesz juos neturėtume, bet visi politikieriai, kaip žinome, jieszko sav vietų, idant galėtų isznaudoti nelemtą sziose gadynešė žmonių padėjimą. Pirmutinis nukęs darbininkas. Ir to neturime užmirszti nė ant trumpos valandos.

Mūsų numanyme, vienatinis kelias darbininkams liekti kuo-didžiausias straiškas, idant žmogus, liedamas savo prakaitą, duotų visiems pažinti, kad nuo puslėto darbininkų delno priguli visos szalies ir viso svieto gerovė. Dirva tokiam darbininkų susipratimui buvo szį kartą parengta ir jeigu unija isz to nepasinaudos, tai ji prazudys savę amžinai.

Tik pamislykit: trustas, kuris susideda isz keleto žmonių, plėszianczių žmoniją, iszdrįsta pasakyti szimtui keturias deszimts keturiems tukstancziams (144,000) darbininkų, kad jie, trustininkai, nenori turėti su unija nėjokio reikalo ir visai jės nepripažįsta. Be darbininkų toki trustininkai turėtų eiti per sviatą su krepsziu. Kapitalistai savo lobį sukrovė tokiu budu, kad darbininkui iszkasus nuo 2750 iki 3100 svarų anglies, tai yra nuo 69 iki 77 pudų, kompanija paskaityo jam tik 56 pudus (2240 svarų). Likusieji pudai: keno 13, keno ir visi 21 pudų eina į pėlną savininkui.

Antras svarbus darbininkų reikalavimas, kad neįstatyta užmokeszczių toblyczia. Dirbi, prakaituoji, statai savo gyvastį pavojui kas valanda — ir nežinai, ką už tai tav duos.

Yra daugiau, teipgi nė menkos svarbos, klausymų, bet jų mes nepalytime. Pasakysime tik tiek, kad kompanijos, drauge su visais politikieriais, laiko darbininkus tamsybėje,

idant jie nežinotų nė savo tiesų. Dar pernai vasarą, vyriausioje angliakasyklių kanceliarijoje, Harrisburge, buvo sudavadyti įstatymai apie angliakasykles ir darbininkų tiesas. Tas knygutes, ant 42 puslapių spaudinto raszto, atspaudino jau keletas mėnuo, tarp kitų septynių ir lietuviszkoje kalboje. Vienog, jų nė neiszdalino darbininkams. Paklauskite, kodėl tos įstatymų knygos nuo darbininkų užslėptos, ir pareikalaukite jų.

Darbininkui nėra ką pralaimėti ir straikuodamas, darbininkas turėtų tik keletą mėnesių pagyventi su mažu vargu, prie kurio mes ir be to esame pripratę. Darbininkas negali nustoti to, ko jis neturi. Tuo tarpu toks kasyklių ir geležin kelių karalius, kaip Pierpont Morgan, turi idėjęs savo milijardus į kasykles ir geležinkelius. Jeigu vienos ir kiti sustotų, tai Morganas turi atjauti tai į trumpą laiką. Trustininkai laiko vienybę ir dėlto jie visada pergali darbininkus. Reikia syki, kad ir darbininkai laikytųsi stipriai iszvieno — tada laimikis bus mūsų pusėje. Be kovos nėra tiesų, be krutėjimo nėra gyvasties — ir tą mes turime visada atsiminti.

Jei darbininkai lauks mylestų isz tokio veidmainio rankos, koku yra Mark Hanna, tai jie pasiliks amžinai vergais.

Kas arsziaus: darbininkai ir savo vaikus paliks tokioje pat vergijoje, kokioje jie patys isz savo noro iszskurdo visą gyvastį.

Yra, berods, ir kitoki kovojimo budai, galingesni už straiką, bet apie juos mes czia neminėsime.

Tuotarpu visa darbininkų atspirtis — vienybė, sutarimas ir tvirtas rėmimas savo reikalų! Tik pažiūrėkit, ką su jumis daro: trustų prezidentas Gustav Schwab, stato darbininkus ant juoko, pavesdamas

\$150,000 jusų užprakitų pinigų pastatymui katalikiszkos bažnyczios už tai, kad jis apgalėjo darbininkų pasipriešinimą prieš kapitalo neteisybę!

Kapitalistai viena ranka glosto darbininką, o kita gnyba jį. Negana to, kad jie apiponavojo viską ir isz visko naudojasi: jie, numusdami darbininkui mokesčių už sunkų ir pavojingą darbą, atima vėliaus ir tą paskutinį skatiką, kurį nuo jų darbininkas užvare: teip, paėmus anglis, — jie parduoda tas anglis, kurios iszkastos Plymouth'e, pigiaus Europoje, negu czia ant vietos. Mat, tą Europoje, sakysim: Berlyne, Paryziuje, Vilniuje, Kaune, jie turi eiti lenktynėmis su kitomis svetimomis kompanijomis, o czia lenktynių jie nesibijo, nes visi trustai isz vieno yra padarę sutarimą ir uždėję vienokią kainę.

Galop pasakysime stacziai keistą dalyką: kad trustai, kurie vieszpatauja ant visų darbininkų, yra pagal Suvienytųjų valstijų įstatymns uždrausti; vienog, jie daro savo ir turi didelę galybę. O darbininkų unijos niekur neyra draudžiamos; vienog, nė kapitalistai, nė valdzia nepripazįsta jų....

Isz Amerikos.

Isz k r y p e isz k e l i o.

Prof. J. McCook paduoda akyvas žinias apie Amerikos valkatas, teip vadinamus „trampus“; tokių žmonių, kurie „žemę pasikloja, dangum užsikloja“, priskaityta 50 tukstančių. Visi tie žmonės pavirto į valkatas per tai, kad netekę darbo, neturėdavo kur pasidėti. Tokių valkatų tarpe gali atitikti žmones su mokslu, buvusius advokatus, inžinierius ir t.t., kuriuos gyvenimas isztrenkė isz vėžių. Įjunkę į toki gyvenimą, jie atranda jį visai smagių.

K o n g r e s o k n y g y n a s .

Washington'e yra knygynas po vardu „Kongreso biblioteka“. Tai yra puikiausia sviete knyginyczia: viskas isz marmuro, ant sienų skliautų gražiai nutėplioti paveikslai. Knygų tų yra apie milijoną tomų; prie knygyno dirba spaustuvė ir darbavietė knygų apdarymui, kur trisia 80 moterų. Knygą gali tų gauti lengviausiu budu: užraszai ant korziukės knygos vardą, imeti korziukę į pneumatiszką įtaisą, kuris nunesza ją į tam tikrą vietą, kur knyga guli; neiszėjus dviem minutom, knyga ateina tuo pacziu įtaisų — pasiėmęs, neszkis.

S u v i e n y t ų v a l s t i j ų t u r t a i.

Pagal valdzios surinktas žinias, valstijose pernai buvo 5,739,657 farmos, isz kurių 5,096,252 vaisina naminius paukszczius; pernai isz viso buta 233,598,085 visztų, 6,599,367 indikų, 5,676,863 žasų ir 4,087,358 anczių; kiausziųjų surinkta 1,293 milijonai, kurių vertė iszneszė 144 milijonus dolerių; paczių paukszczių vertė iszneszė \$136,000,000.

U ž t e v ų k a l t e k e n c z i a v a i k a i.

Ta patarlė pradeda pildytis, tik gaila, kad szį kartą turi nukęsti nieko nekalta 16 metų mergina, Alice Roosevelt-cziutė. Jos paveikslą dabar talpina iszjuokimui daugelis laikraszczių. Tarp kitų, berlyniskis satyriskas laikrasztis „Simplicissimus“, kurs nuolat gelia kaizerį ir jo despotizmą, atspaudino tokį paveikslėlį: pana Roosevelt stovi ant atviro laivo, pryszakiniam gale; ant kito galo matyt didelė nupenėta kiaulė; pana Roosevelt, stovėdama prieszais, laiko parszuką žvaigždėtuos, dryžiuos vystyklusose. Po apaczia paraszas: „mes priimame jusų princą, bet jus turite mūsų kiaulę prileisti“.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Baltimore, Md. Baltimorės lietuviai per keletą praity metų buvo lyg nusiminę ir nieko svarbesnio nenuveikė. Dėl tų ir kitų priezaszių daugumas iszkeliavo į kitus miestus. Temyjantės į toki emigravojimą, rodėsi, kad lietuviszka kolozija turės czia isznykti. Vienog, per paskutinius keletą mėnesių czia reikalai žymiai atsimainė. Pradėjo organizuoti draugystės su augststėsnėmis užduotimis, įnesę į jas intelligentiszką gaivalą, — per ką neramumas į szalį nuslinko.

Susiorganizavus pereituos metuos „Lietuvių, Teatraliszkai Draugystei“, prasidėjo svarbesni darbai. Ji atloszė pereitą pavasarį tragediją „Mindaugis“, o rudenį „Amerika Pirtyje“, kas visus labai nulinksmino. Sziuosmet-gi paėmė ruimus po num. 424 W. Conway str. ir įsitaisė knygyną. Neprigulintiems į dr-tę daleista naudotis isz knygyno, užsimokėjus 10c. ant mėnesio. Knygynas buna atidarytas utarninkais ir ketvergais nuo 7:30 iki 10 vakare, o nedėdieniais nuo 8 ryto iki 2 po pietų.

Knygyne randasi apie 100 egz. lietuviszkų, angliszkų ir lenkiszkų knygų. Ant toliaus dr-tė rupinasi turėti visų lietuviszkų knygų po vieną egz. ir visus lietuviszkus laikraszczius. Draugystės sąnariai su sirenska czia gana tankiai, praktikuoja loszime tragedijų, prakalbose, deklamacijose, raszyme. Yra paskirti konkursai, nuo \$5,00 ir mažiaus, kas atsižymės gabumu.

Apart tos, yra czia susiorganizavus, „Kooperatyviszka Dr.“, kurios siekiu yra pakelti lietuvius medegiszkai.

Teipogi susiorganizavo kuopa Susivievyjimo Lietuvių Amerikoje ir tikimės, kad umai ir toji parodys savo darb-
sztumą.

Pagalios, atvykus kn. Dillo-
niui, likosi suorganizuota „Lietu-
vių Tautiszka Parapija“ po
vardu „Visų Szventų“; tai pa-
rapijai ir bažnyčia jau api-
pirkta. Tai yra pirmas lietu-
vių mėginimas nusikratyti ai-
riska-rymiskų kunigų jun-
gą.

Vincas.

Branford, Conn. Musų mie-
stelyje lietuvių tautiszka su-
pratimas labai žemas; daugelis,
galima sakyti, neturi nė jokios
tėvynės ir savo tautos meilės;
yra čia net toki lietuviai, ku-
rie neuzkenczia prigimtos sa-
vo kalbos; jie sako: kam tos
lietuviszkos kalbos reikia, kur
su ja gali nueiti? Todėl svar-
biausiu klausymu, kuris szią-
dien visų-labiausiai užima
Branfordiecius, yra klausy-
mas musų lietuvių ir lietu-
viszkos kalbos.

Lietuvystė, lietuvių! Kas
tą lietuvių pramanė? Muzi-
kų vaikai, — pagal aną senio
Makricko pasaką. Lietuvos
ponai, bajorai, kunigai, vysku-
pai ir pralotai — tie lietuvisz-
kai tarp savės nekalbėjo, o ir
dabar dar nekalba. Mokslin-
cziai, Lietuvos galvocziai, rasz-
tininkai, — tie lietuviszkai ne-
raszė, o ir dabar dar retai ku-
ris....

Tas yra, broliai, kad lietu-
viai patys iki sziol savo kalbą
niekino, kad ją mynė, ją trem-
pė, sarmatinosi jos, o kiti ir
suvis savo kalbos iszszžadėjo,
patys varyte ją isz savo žemės
varė. Ar mums už tai ne sar-
mata, kad svetimtaucziai szią-
dien musų kalbą labiaus už
mus paczius guodoja? Vokie-
cziai, szvedai, anglai vaiks-
czioja sziądien po Lietuvos
žemę, po Lietuvos krasztus, po
musų kaimus, po surukusias
grinczias ir bakužes, rinkdami
lietuviszka dainas, lietuvisz-
kas pasakas, myslins, padavi-
mus. Svetimtaucziai raszo lie-
tuviszka žodynus ir lietuvisz-
kas gramatikas ir tuo gėdinda-
mi mus, nurodo, kad lietuvisz-

koji kalba ne paniekinimo ir
ne patrėmimo verta, bet vie-
nos garbės ir paguodonės.

Tai gi norėcziau pasakyti
apie lietuviszkos kalbos vertę;
pirmiausiai: musų kalba yra
senų-seniasia už visas gyva-
sias kalbas ir už tai ji verta
paguodonės; antra, musų kal-
ba yra viena isz dailiausių,
skambiausių ir szvelniausių
kalbų ir už tai ji verta meilės.

Kodėl sakome, kad musų
kalba yra seniasia už visas
kalbas? Dėl to, kad ir kalbos
yra visokios. Kaip pievos žolė,
pavasaryj iszdygsta, vasarą su-
bręsta, o rudenij pradeda vys-
ti; kaip medis į senatvę sutre-
szta ir džiusta; kaip yra su gy-
vuliais ir žmogaus kunu, kurs
turi savo pradzią ir galą; kaip
yra su žmonių nuomonėmis ir
mislimis, — teip yra ir su žmo-
nių kalbomis: ir jos turi savo
dianas gimimo, dienas iszsiplė-
tojimo ir dienas smerties arba
isznykimo.

Angliszkoji kalba yra jau-
niausia kalba, kuri susiziedė
isz yvairaus miszinio; vokisz-
ka kalba paeina isz senos kal-
bos gotų-germanų; valakiszka,
prancuziszka, ispaniszka — dar
jaunos kalbos, gimusios isz se-
nosios lotyniszkos; rusiszka ir
lenkiszka susidarė isz slovė-
niskos kalbos. Tų ką tik pa-
minėtų kalbų kelmai, kurie vi-
sas naujasias kalbas pagimdė,
tai yra: lotyniszka, graikiszka,
gotiszka, slovėniskza, seniai
jau negyvos, seniai jau iszmi-
rė.

O lietuviszkosios kalbos, —
kuri kalba yra motina? Kur
jos kelmas, kur szaknys — to
mokinti vyrai nė ik sziol nesu-
susekė tikrai. Iszranda tik, kad
lietuviszkoji kalba yra senesnė
ne tik už visas dabar esanczias,
bet ir už iszmirusias kalbas.

Visos, sziądien gyvos, kal-
bos turi nusilenkti priesz lie-
tuviszką kalbą, kaipo senų
seniasia.

Vienog, musų miestelio lie-
tuviai ne vien, kad jos neguo-

doja, bet net gėdisi lietuvisz-
kai kalbėti ir nenori mokinti
vaikų savo kalboje.

Tikra branfordiecziams gė-
da už tokį paniekinimą savo
tėvų palikimo; sarmata už tai,
kad jie maitina savo dvasią
svetimu penu. Musų lietuviai
griebiasi prie lenkiszka laik-
raszczia. Lietuviszka laik-
raszczia ateina čia isz viso de-
vyni, o lenkiszka gazieta
skaito 10 lietuvių. Ar gi ne-
susiprasime? R. ir G.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

N. 19 kuopa Chicago, Ill.
naujai prisiraszė:

1385 V. Užkuraitis -60
1386 S. Leliaszius -60
1387 M. Mieldazis -60

N. 4 kuopa New York, nauji:

1388 M. Ereminienė -60
1389 K. Vaivoda -60
1390 K. Kurzentaitis -60

seni:

P. Skripkevyczia -60
J. Merkekevyczia -60
K. Mockus -60
L. Ereminas -60
K. Balczianas -60
S. Lukoszekevyczia -60
P. Mikalauckas -60
B. Vaivoda -60
P. Draugelis -60

Bridgeport, Conn. pavieniai
seni:

K. Zaleskevyczia -60
P. Petraitis -60
J. Dulbys -60

Sekretorius A. Ilgunas.

South Boston, Mass. Kaip
buvo garsinta „Vien.“, jog S.
Bostono kuopa leidžia iszlai-
mėjimui vargonus ir laikrodė-
lį, tas tapo ir įvykdinta. Ti-
kietai padaryti po 25c., taigi
praszom buti kuopoms malo-
nioms parduoti prisiųstus ti-
kietus, nes tuo suszelpsimė
musų literaturą ir kitus tau-
tiszka reikalus; be to dar ga-
lima laimėti vargonus arba
laikrodėlį. Pinigus, surinktus

už tikietus, malonėkite siųsti
Centraliszka kasieriui, p. A.
Olszevskiui, Chicago, Ill. Sub-
-stat. N 60. Pinigams susirin-
kus, kuopa paskirstys į dalis,
kaip yra nutarta. Isz viso ti-
kietų iszsiuntinėta 697, o So.
Bostono kuopoj likosi 253.

Beje, kuopos teiksisi prisiųs-
ti tuos nuplėsztus tikietų galus
į kuopą Bostono ne vėliaus,
kaip iki 20 birželio, nes 4 lie-
pos bus traukimas.

Kuopos virszininkas
K. M. Luben.

Akyvas laiszkas.

Paduodame be patėmyjimū
nuo savės isztisą laiszka, raszy-
tą p. A. V. Teplir'o, Lietuvių
Rymo-Katalikų Susivienijimo
prezidento, tulam draugui
į Lietuvą. Laiszka perra-
szytas žodis į žodį, tik pati ra-
szyba sziek-tiek pataisyta
(„Varpas“, 2 num. 1902 m.).

„Bėda man nevertam tarnui,
apkrovė manę szimet daugy-
bėmis procių, idant darbuo-
cziaus dėl labo Lietuvių vi-
soj Amerikoj ir kitose szalyse
esanczių brolių musų. Žinai
brolau, kad visos Amerikos
lietuviai yra susivieniję, o ku-
nigai visados buvo virszinin-
kais viso susivienijimo. Ir
tokiu budu daugybė szliuptar-
nių — valnamanių įsiskverbė
į musų brangų susivienijimą
(valnamanių tikėjimas yra:
kad nėra Dievo ir žmogus du-
szios neturi), rėkdami, kad
bažnyczias iszgriauti, o kuni-
gus iszpiauti, ir kad kunigai
daugiaus nebutų jokiais virszin-
inkais susivienijimo. Tokiu
budu ant susirinkimo delegatų
isz visų dalių Amerikos buvo
150 žmonių, ir į kokie 15 ku-
nigų. Turėjom nutarimus to-
kius: kad musų susivienijimas
turi buti *grynai Rymiszka-
katalikiszka*, o visus bedievius
iszmesti isz susivienijimo, ir kad
isz civilų žmonių aprinkti vir-
szininkus, tai yra prezidentą,
vice-prezidentą, sekretorių, kasie-

rių, du globėju kasos, ir iš septynių – kriminalizską sudą, ir vieną kunigą už dvasizską vadovą arba už cenzorių. Tai sziemet visi delegatai ir visa kunigija vienbalsiai manę aprinko prezidentu. Spyriaus ir visomis sylomis nenorėjau to priimti, bet mano visi spyrimos nieko nepamaczijo. O dabar likuos prezidentu, tai iš visų dalių laiszkai kasdiena plaukia, ir kožnam reikia atsakyti: vienus pamokinti, kitus sudrausti, kitus pabausti, kitiems rodą duoti, ir terp tiek tukstanczių užlaikyti tvarką. O labiausiai su bedieviais reikia kariauti ir provotis. Bedieviai norėjo nuo mūsų paveržti susivienijimo visą turtą, bet dar iki sziam laikui pasiliko visur pergalėti ir užgėdinti; o mūsų mieste mudu su kunigu pasistorojom, padarėm rodą su miesto virszininkais, tai visus bedievių virszininkus susodino į festungą; potam mumis ir miesto virszininkus apskundė į sudą, bet ir tenai mes juos laimingai pergalėjom, ir dabar Pittstonas apsiczystijo nuo szliuptarnių. Acziu Augszciausiam Sutvertojui, tai viskas dėjos su jo pamaczia galingiausia”.

Andrius Vincas Tepliuszis.

Varžymas ateivystes.

„Vienybės” spėjimai (žiur. 5 ir 10 num.) dalyke apsunkinimo ateivystės išsipildo greičiaus, negu galima buvo tikėtis. Jau nuo anksciaus vyriausias immigracijos kamisorius Powderly spyrėsi ant to, kad kuo daugiau ateivių grąžinti atgal; toks grąžinimas ateivių padarydavo daug kasztų laivų kompanijoms. Dėlto Hamburgo ir Bremeno kompanijos, žinodamos apie naujus užmanymus priesz ateivystę ir nelaukdamos, iki tie užmanymai bus įvykdinti, dabar jau didžiai apsunkino atkeliavimą į Ameriką. Kas keliauja

iš po Rusijos, turi turėti tamtikrą pasportą, szimantą dolerių pinigais ir išspirkta laivakortę į vieną iš Amerikos priepilaukų. Abidvi kompanijos įsakė geležinkelio užveisdoms Vokietijoj, kad neturinczius to visko emigrantus nė nevežtų nuo pat rubežiaus.

Kaip stovi dalykai su nauju užmanymu Washingtonė,— žinome tuotarpu tiek. Senatoriaus Lodge įneszimai, kaip be galo asztrus ir stacziai nežmoniszki, vargiai bus priimti ir svarstomi. Teip, jis reikalauja, kad neleisti į Ameriką tokių, kurie nemoka skaityti ir raszyti! Net nepermaldomi ateivių prieszininkai suprato, kad teip neturi buti.

18 kovo pasiuntinių butui (House of Representatives) perstatė savo užmanymus komisija, kuri buvo tam tyezia įstatyta. Be abejonės, neužligio pasiuntiniai pradės juos svarstyti.

Svarbiausi komisijos įneszimai toki:

1) pagalvė nuo ateivio bus pakelta nuo vieno ant pusantro dolerio;

2) jei ateivis, priimtas į Ameriką, pasirodys nenaudingas ir netikusiu szitam krasztui, tai jį gali išvartyti atgal, iki niszėis 5 metai nuo atvykimo dienos (iksziol buvo paskirti tik vieneri metai.);

3) po visus Amerikos ligonbuczius daktarai darys tarpūtarpais krata; atradus juose serganczius praszalieczius, valdžia gabės ligotus atgal į savo krasztą;

4) Į Ameriką nebus įleidžiami ne vien anarchistai, kurie vartoja prievartą, bet ir toki žmonės, kurie bus nužiurėti, jog nors žodžiu, ar mislim pritaria anarchizmo principams.

Paskutinis užmanymas įsuktas tyezia, kad apmonyti žmonėms akis. Tikriejie anarchistai, kaip žmonės protiszka

prasilavinę, visada galės apvilti valdininkus priėmimo namuose; ant galo, jie reikale atras szimantą kelių, kaip dasigauti į Ameriką. Dėlto aiszku, kad tas apsunkinimas paskirtas visai ne anarchistams. Jis reikalingas tam, kad ateivių inspektoriai turėtų placzią tiesą — tą priimti, o ano ne. Iš to iszeis tik prispaudimas keleivių, varginimas jų iszklausinėjimais, laikymas jų priėmimo namuose po keletą dienų. Jau ir pirmiaus atsirasdavo tokių inspektorių, kurie už įleidimą reikaludavo pinigų. Toki dabar gali dar lengviaus atsirasti.

Nekurie, kaip Powderly, kurs seniaus įtraukė į prapulti darbininkų uniją „Knights of Labor”, stato tokius keistus reikalavimus: garlaivių kapitonai turi prisiekti, kad ant jų laivo nėra anarchistų! Baimė įvarė nekuriems gudragalviam kvaitulį.

Skaitytojai dabar mato, ar „Vienybė” turėjo pamatą, ragindama lietuvius gintis nuo tokių užmanymų legalizskais keliais. Žmonių balsas visgi turi savo svarbą ir jam prisiklausau visas kongresas.

Skaitytojai jau žino, kad vardan Lietuvių Susivienijimo (tautiszko) Centralizskas Komitetas yra padavęs savo protestą. Sztai kokį atsakymą gavo Susiv. prezidentas, p. M. Totorius, nuo kongresmano Hon. Henry W. Palmer’io iš Wilkes-Barre, Pa., distrikto: „House of Representatives, Washington, 25 March, 1902. Mr. M. Totorius. Plymouth, Penna. Dear Sir:

„Asz esu gavęs jūsų peticiją, kur jus praszote: idant visi padorus ateiviai ir politiszki iszguitiniai butų įleidžiami; idant valdžia, vietoje bedidinus immigracijos valdininkų skaitlių ir kėlus jiems algas, velyt įs teigtų fondą (izdą), iš kurio szelptų ukę ir farmerius, iszdalindama tą pagelbą lygiai

po respublikos valstijas.

„Negalima tikėtis, idant toks kaip jus iszguldote, įneszimas galėtų buti perleistas per dabartinį kongresą, iszskyrus vieną, visiems žinomą, apie nepriėmimą kinieczių. Jus, be abejonės, žinote, kad po Susivienytųjų Valstijų prieglauđa kiekviena ypata gali gauti savo naudai vieszos ir liuosos žemės už paskirtą užmokestį. Jusų užmanymas sutverti fondą, idant aprupinti ateivius paszelpa ir ukėmis, užsipelno atszivėlgimo ir apszvarstymo; vienog, Kongreso sesija yra jau teip nusitęsęs, kad negalima bus, įneszus tokią bill’ą, atsiekti praktizskų pasekmių.

Gero velyjantis,

Henry W. Palmer.

Iš to matyt, kad p. Palmer (nors republikonas) ne vien pritaria lietuvių praszymui, bet mūsų užmanymą apie szelpimą farmerių norėtų tyezia įneszti Kongreso apszvarstymui, jei kongresas dabar nebutų arti sesijos galo.

Kitą akyvą žinią mes turime nuo p. F. Mikolainio iš Thorp, Wis.

P. Mikolainis paraszė dviem savo aprubės senatoriam ir pasiuntiniui. Abu senatoriai savo atsakymuose žada stengtis apginti reikalavimus protestuojanczių priesz apsunkinanczius ateivystę įneszimus. Pasiuntinis-gi atraszė: mes nesi-prieszjims sveikų ir inteligentnų ateivių įleidimui, nes toki ateiviai padėjo vystytis szaliai ir pakėlė szio kraszto turtin-gumą; mes prieszingi tik tokiems ateiviams, kurie žemina mūsų civilizaciją ir yra sunkenybe szaliai.

„Vienybė” norėtų turėti ir iš kitur tokias žinias. Tada žinotume, kokį įspudį padarė mūsų protestai.

Neturime užmirszti dar to, kad ir kitose szalyse stengiasi užkirsti ateiviams kelius. Londone (Anglijoj) ne seniaus, kaip 21 kovo, įsteigta komisija, ku-

ri peržiūrėtų klausymą apie nedaleidimą tokio didelio praszalieczių skaitliaus. Į komisią paskirti darbininkų ir vargdienių nevydonai: baronas Hereford, žydų baronas Rotschild ir kiti. Apart to, perskaitykite 11 „Vien.“ num. zinas iš Londono.

Toliaus, vyriausias Kanados gubernatorius sziomis dienomis paliepė: neįleisti tokių atėivių, kurie neturi iszteklians ant apsigyvenimo; nuo norinczių keliauti į Kanadą, garlavio kapitonas stacziai pareikalauja tamtikros pinigų sumos ir be to nepriima emigranto ant laivo.

Todėl-gi, lietuviai, kurie dar neyra nieko padarę, tegul negaiszuodami siunczia protestus ir praszymus, kad neužskleistų mūsų broliams ir seserims paskutinių durų. *Dar yra laikas padavimui protestų prieš varžymą atėivystės!*

Atžvilgis į praeitį.

Paskutiniame laike tankiaus girdėti kalbos apie leidimą spaudos Lietuvoje. Sako, jau dabar spauda busianti tikrai leista. Vyskupas Baranaucakas pereitą vasarą buvęs nukeliavęs į Varsavą ir Petrapielę, ir tą jam pasisekė perkalbėti nekuriuos rusų vieszpatystės galiunus.

Ar szeitp, ar teip, vis jau neilgai prisieis mums laukti leidimo spaudos.

Pirmiaus žandarai buvo pradėję net lietuviszkas malda knyges atiminėti nuo žmonių, o už nekalcziausią knygelę į kalėjimą mesdavo; dabar gi, atradę pas žmogų lietuviszką knygelę, kurioje nieko nėra prieš valdžią, tankiai jos visai neatima. Neseniai net ėmė nekuriuos lietuviszkus rasztus per Varsavos cenzurą leisti.

Bet kiek buvo darbo, kiek aukų, iki mes szitą pasiekėme! Ko nedarė gudų valdžia, kad tik nereikėtų žmonių reikala-

vimo iszpildyt! Ir dabar ji trokszta užkirsti apszvietimui kelią, paversti mus į rusus, isznaikinti mūsų kalbą ir tikėjimą. Už tai su neiszpasakytu inirtimu žudo tuos, kurie pradėjo mūsų tautą isz miego budint, kurie pirmutiniai parodė mūsų žmonėms siekimus rusų valdžios. Pilnus kalėjimus prikimszo į keletą metų mūsų kankintinių, į tolymiausius Gudijos užkampius iszblaszkė juos, bet savo nepasiekė: vieton žuvusiųjų kareivių, stojo į kovą kiti; su dar didesniu pasiszventimu jie varo savo pirmakunų darbą, ir skaitlius jų didinasi. Per keletą metų lietuviai sutvėrė savo literaturą; jų spēkos jau teip paaugo, kad net keletą laikraszczių įstengia iszleidinėti užrubežyje. Jau ir liaudis (žmonės) pradėjo susiprasti.

Valdžia pamatė, kad bausmės nieko negelbsti; bijodama, kad visi lietuviai nepatektų į jos prieszų rankas, liovėsi baidusi žmones už visokius niekus. Leido net lietuviszkus paraszszus dėt ant stulpų, ant grįžkelių ir krautuvių.

Nedaug, tiesa, dar mūsų laimėta, bet ir tas svarbu. Szitas mums dar kartą parodė, jog nuo rusų valdžios geru nieku neiszgausime, jog norėdami įgyti sav žmoniszkas tiesas, privalome ne melsti savo prispaudėjų, ne laukti jų pasigailėjimo, bet reikalaut, *kovot už jas!* *Skambutis.*

(Isz „Uk.“)

Szventi berželiai.

Baigėsi paskutinis devintinių miszparas. Bažnytėlė priklaupusi žmonių. Daugiau matyt moterų, negu vyrų. Moterėlės sukaitusios barszkina poterėlius, kumszcziomis teip muszasi į krutinę, net ausyse atsimusza balsas: bam... bam... bam... lyg kas su szlėga szertų per tuszczią statinę. O, kaip szirdingai jos

kalbasi su Dievu, viską užmirszusios! Tik saldus iszmingiausio Vieszpaties vardas nenuaina joms nuo lupų.

Bažnytėlės sienos, altoriai, groteliai — viskas papuoszta apvytusiais berželiais. O, kaip laimingi tie berželiai! Juos kunigėlis paszventino, jie szventi, nors ir negarbina Sutvertojo! O tie žmonelės, kurie suklaupę teip karsztai meldziasi prie savo Vieszpaties, neszventi! Nelaimingi!

Sztai pasibaigė miszparas. Kunigėlis įėjo į zakristiją. Moterėlės, lyg isz ugnies, kad szoks... viena už kitos braszkinasi prie berželių, lyg kvailos ožkos prie gluosnių. Braszka, lužta szventos szakelės. Sztai viena moteriszke liuokt į virszų, — sucziupo už paczios virszunės augszta, pririszta prie grotelių berželį. Medelis triokszta, boba klest, atsisėdo ant pasturgalio. Suklupo bobos. Iszvalkiojo po lapelį. Kitoje vietoje nedidelis vaikas, nusitvėręs didelę szaką, sprunka per bažnyczią; bobos, puldinėdamos, vejasi jį. Viena privijo capt už szakelės, — su laikė vaikiną.

— Kur bėgi, rupužiuk...

Berželį į visas puses iszpurdalijo. Kitoje vietoje kelios deszimtys silpnų rankų tampo berželį, lyg žydai Kristų. Isznesziojo berželį po szakelę. Visoje bažnytėlėje tas pats dedasi. Gal teko kada nors matyt sumiszimą karcziamoje, kada susimusza girtuokliai? Tai dabar toks pat sumiszimas ir bažnyczoje dėl berželių pakilo.

O kunigėliai? kunigėliai, baigę miszparą, spruko į kleboniją prie arbatos su koniaku. Arbata jug geriaus gerti, negu mokint žmones, kad jie neverstų szventos vietos į karcziamą.

Iszmingiausias Dievas, sėdėdams ant dangiszko sosto, žiūrėjo, kas dedasi Jo namuose. Visogalis nesipiktino isz

tokio paniekinimo szventos vietos. Nesudraudė jis dukstanczių po bažnyczia. Turbut, jis priprato prie to!

Kristus, sėdėdams po deszinei Dievo Tėvo, užsidegė rustumu. Jis matė, kaip žmonės, kurie pirm kelių valandėlių meldėsi už savo nuodėmes, dabar pavertė jo Tėvo namus lyg į kokią daržinę, į juokų ir paniekinimo namus. Jis jau norėjo suszukti:

— Muitininkai, neverskite mano Tėvo namų į prekyvietes! — bet atsiminė, kad jis ne ant žemės: žmonės, vistiek, jo balso neiszgirs.

— Du tukstancziai metų jau praėjo nuo mano užžengimo į dangų, o žmonės, kaip tada buvo muitininkai ir farizejai, pasiliko ir dabar tokiais! — dusavo Kristus.

O ką bobos su savo beržukais? Prisilaužę szakelių, skubino isz bažnyczios namon; kitoms neiszteko szventų szakelių, ėjo jos isz bažnyczios labai nuliudusios.

Bažnyczios durys isz lauko teipgi apkaiszytos beržukais. Prieina moterėlės prie jų, pavuosto, pacziupinėja, bet laužti nelaužia. Dėlko? Jug kunigėlis darė tokias pat ceremonijas ir ant szitų berželių, kaip ir bažnyczoje? Turbut, vėjas isz jų iszputė visą szventenybę, už tai moterėlės tik pavuosto.

Moterėlės, parsineszusios berželius namon, apkaisziojo sienas, langus... Suvytusios szakelės ėmė džiut. Neiszmanėliai vaikai pradėjo laužyt ir mėtyt po ašlą, kiemą, sziukszlyną... szventus daigtus. Daug berželių pakliuvo ir į mėszlyną.

Kiek privargot, moterėlės, kol nusilaužėt szvento berželio szakelę? Kiek sykių bucziavote tas szakeles? o kur nuvažiavo tie szventi daigtai?...

Artojo vaikas.

Psykologija.

(Žiur. 13 num.)

Girdėjimas paskiausiai apleidžia miegantį; mirsztant, kada jau visi kiti pajautimai atbukinti, dar szauksmas atyda atkreipia. Apsvaigime, bemiegant, pas pasigėrusįjį etc. girdėjimas rodos vien sujungia protą su aplinkiniu svietu.

Skonio pajautimas vėliaus už girdėjimą apsireiszkia, bent per keturias savaites kudikis lygiai geria karczius vaistus, kaip pieną; bet ir tada jau pradeda vieną nuo antro atskirti. Suvuodimas dar vėliaus apsireiszkia. Uoda pajaucia paskui apsireiszkima raumeninių ir organizkų pajautimų. Pirmas skausmas gal apsireiszkia, kada oras pirmu kartu veržiasi į kudikio plauczius; ta atjautimo veikmė priverczia pravirkti ir praneszti visiems pribuvimą ant svieto.

Akis pirm rankos jaučia, nes pirmiaus pradeda kudikis tēmyti, o paskui siekti; deszinėji akis pirmiaus iszsilavina, negu deszinėji ranka, bet dalytėjimo jausmas greicziaus tobulinasi už matymą ir dasilytint kudikis greicziaus atskiria vieną daigtą nuo kito, negu matant. Spaudimo ir szilumos jausmai apsireiszkia dar priesz gimimą. Per dalytėjimo jausmą kudikis pirmiausiai patiria, kad jo kūnas yra jis, o kiti daigtai — ne jis.

Pirmas atskyrimas savęs nuo aplinkinio svieto prasideda supratus, kal jo kūnas yra aprubeziuotas; supratimą apie tą aprubeziavimą jis įgyja, kada jau paszalinis daigtus dasilytėdamas, savyje to neatjaučia, kaip kad savo kojeles čziupinėdamas; iki tam laikui jo supratime visa pasaulė aprubeziuota — vien jame.

Regėjimas pradeda apsireiszkia, kada kudikis žiuri į giedrią, nemirganczią szviesą ir akytėmis lydi isz vieno į an-

trą szoną; isz karto dar akuczių nepavarto augsztyn ir žemyn, nes dar tą užduotę atlieka raumens, ant tiek dar neiszlavinti, kad pakreipti akį augsztyn ir žemyn.

Statistika liudyja, kad tik penkiasdeszimecziai dienų sukakus, vaikai pradeda spalvoms gerėtis, paprastai geltona, teip kaip ir Aptrikos miszkuose gyvenantieji suaugę žmonės. Isz tos priezasties reikėtų mums vietoje raudonų pirkti vaikams pasigėrėti geltonas žaisles. Pirmiausiai vaikai nesupranta, ant kiek atokumo kokis daigtas nuo jo yra, nē jo tirsztumo neatspēja, teip kaip seniaus kalbėjome apie pramacziusj neregį, teip ir kudikėliui rodosi, kad viskas, ką mato, lypsto jo akis, ir tik tada, kada sujungia dalytėjimo ir regėjimo pajautimus, gali suprasti tolumą ir tirsztumą.

Kaip akytės, teip ir rankelės nieko neveikia protingai iszkarto: teip kaip akutė nelydi szviesą, teip rankytė nesveria, negriebia, nepalaiko jokį daigtelį. Jau kartą iszmokę palaiykti ką, — tik žiurėk, kaip kudikis bando prineszti viską prie burnos, bet tik po daugybei nepasisėkimų galop jo protas iszmoksta suvaldyti rankytę teip, kad nejutoms viską prie burnos prinesza; teipgi reikia patēmyti pasigerėjimą ant jo veidelio, kada jo bandymas gerai nusiuduoda.

Pirmi daigtai, kurie atkreipia ant savęs kudikėlio atyda, yra jo paties rankelės ir pirsztukai, kuriuos isz vienvalinio mosavimo prieszais akis ir isz artumo prie akių (nes isz tolo dar nemato nieko), jis žymiausiai pamato; rankelės yra vienatinė jo bova per kokias 100 dienų. Proto augimas ir isz silankstymas apsireiszkia trijose ypatybėse. 1) Yra sparatus, laipsniszkas iszsidirbimas isz besumanių, neiszzių ispu-

dzių į aiszkius aprubeziuotus persitikrinimus. 2) Yra abelna tiesa, ant kurios pasiremia visas iszsitobulinimas kaip kūno, teip dvasios, taigi: kad mūsų pajiegos tvirtinasi ir tobulinasi juo daugiau jas vartojame, ir delto mūsų darbai, daug syk atkartojant, esti geriaus ir sparcziaus nuveikti. 3) Protas kyla nuō prastų, nesujungtų į labiaus sukrautas veikmes. Augimo įstatymas toks, kad visokis tolynzengimas prasideda prastame, eina į sujungtus, o isz sudėtinių skirstosi į aiszkius pavienius iszgalvojimus.

Galiausiai psykologiszkai nusidavimai liudyja, kad visos protiszkos iszgalės plėtojasi ir tobulinasi vienodu budu. Taisias iszgalės galima bent į keturis skyrius (laipsnius) iszdalinti.

1) Pajautimo laipsnis: pirmiausiai reikia bent kurį isz pajautimo organų padilginti, idant dažinotume ką nors apie savę arba visatą.

2) Patēmyjimo laipsnis: pajautimus iszskirstome į kuopelės, užvardindami pagal gamtiszka szaltinį, isz kurio kyla, ir pagal sulyginantį laiką, kuriame apsireiszkia pas mus tas jausmas; tuo budu kudikis atjaučia raudonumą, apskritumą etc.; kiek vėliaus patēmyja, kad visada tas pajautimas gema vienodam gamtos szaltinyje, ir galiaus įgyja supratimą, jog tai yra ypatiszkas apsireiszkimas kokio pavienio daigto — obuolio, — kurį dabar jau pažįsta.

3) Atsikartojimo laipsnis: szizame skyriuje yra atmintis, svajonė etc.

4) Dumojimo ir samprotavimo laipsnis.

Isz to matome: pirmiausiai reik pajauti, paskui galima patēmyti, tą seka atmintis ir svajonė, galiaus isikunyja samprotavimo ir dumojimo galybė.

Idant protas veiktų arba

augtų, reikia sziek-tiek atyda atkreipti ant kokio daigto, nes protiszkas augimas eina ranka-rankon su protiszku veikimu, ir artymai jungiasi su mūsų valios tobulumu. Be tobulos valios negalima ant vieno daigto pilną atyda atkreipti ant ilgesnio laiko.

Protas visada tobulinasi per sandarbininkystę asabiszkų dirbtuvų su paszalinų daigtų įtekme.

Asabiszki dirbtuvai yra visos galės, su kuriomis kudikis užgema, kaip mitrumas, jautrumas, atsigimimas į tėvų ypatybes etc. Įtekmė paszalinų daigtų yra visos aplinkybių pajiegos. Gamtiszkos aplinkybės apglėbtų fiziszkus padėjimus; draugiszkos gi — ypatas, su kuriomis mūsų gyvenimas riszasi.

Skirtos, kaip gamtiszkos, teip draugiszkos aplinkybės skirtai veikia ant skirtų ypatų iszgalės ir budo.

Kiekvienas žmogus turi ypatingą savo pobudį, net dvyniai, kartu gimę ir auge, skirtus pobudzius turi, nes jų aplinkybės skiriasi nuo pat pradzios; prie to dar yvairybė originaliszkose jų iszgalėse priverczia tuos paczius ispudzius skirtai atjausti, ir laikui bėgant nuolat tai skirti paszaliniai ispudziai vis tolina jų pobudį; mokslainė, draugystė, pramoniszki užsiēmimai, kaip ir kiti gyvenimo reikalai, vis didina spragą jų proto tobulume. Protas, lyginai kaip ir kūnas, plėtojasi ir stiprinasi pagal priimtą ir sunaudotą maistą, taigi dvasiszka bei medegiszka. Mato mai esame suriszti su aplinkybėmis, nors aplinkybės žmogaus nepadaro, tacziaus svarbią rolę loszia klausyme, kokis žmogus bus.

Mokintojų užduotė yra — pritaikyti aplinkybes tobulinimo mokinio protiszkai, doriszkai bei kuniszkai, idant taptų jis tobulas ukietis.

Jeigu kudikis permatymo

arba išgalvojimo pajėgos esti silpnos, yra mokintojo užduote stiprint tą ypatingai. Kada jau mokintojas supras įturį ir galę kudikio proto, tuomet iš jo ir galės padaryti tą tobulą idejalizšką valstietį, kurį vienval protu permato ir geidžia padaryti iš mokintinio.

Dar bus.

Dr. J. T. Želvienė.

Mokslo patyrimai.

Naujas Edisono išradimas.

Dar pernai metuose prancuziszkas laikrasztis „Revue“ raszė apie „naują stebuklą“, pramanytą Edisono, o savo svarbumu ne menkesnį už garsingą „kaitinimo lemputę“ ir „fonografą“.

Tuo išradimu yra *akkumuliatoriai iš kadmijsaus* (kadmijus — tai metalas, panaszus į ciną). Nekalbant, kad naujai išrastieji Edisono akkumuliatoriai visame tobulesni už zinomus iktol, jie dar tuo geri, jog dukart lengvesni už senuosius, devynis syk mažius genda ir turi kitas geras ypatybes, acziu tam, kad panaudotas kadmijus, kurio iksziol beveik visai nevertodavo pramonės dalykuose.

Dalykas tame, kad dabartiniai akkumuliatoriai, kurie paskirti judinimui elektriszkų tramvajų (strytkarių) ir automobilių (vežimaiczių, varomų elektrika) — neparangus ir labai sunkus, dėlto kad juose yra daug vandens ir sierinės rugszties. Buvo bandyta imti mažius tų skysczių, bet tada akkumuliatoriai pagedavo nuo paszalinių daigtų; dėlto paties, negalima buvo isznauti visą spēką, bet tik mažesnę pusę — 40 nuoszimczių.

Edisonas naujam savo akkumuliatoriuje apsieina visai be vandens ir sierinės rugszties: jis įstato kadmijsaus lentutę į varį, sugrustą į miltelius; tarp szitų metalų jis įdeda asbesto lapelius, prisisunkusius elek-

trolitu. Teip guviai sudėsczius tą viską (pavidale „kiszenių“, įdėtų kits į kitą), nė vienas elektrolito laszelis nedingsta dovanai, per ką galima isznauti visą-visą spēką, esanczią jame.

Įvedus tokius akkumuliatorius, elektriszkas žiburys namuose visai atpigty; dabar jis yra, sulyginant, labai brangus.

Protiszkas darbas ir duona. Prancuziszkas laikrasztis „L'Annee Psychologique“ paduoda labai akyvus vieno mokslincziiaus patyrimus, kur ans iszrodo, kad juo žmogus labiaus užimtas protiszkų darbu — juo mažius jis valgo duonos. Tų mokslinczių uktvėriai (gaspadoriai) Prancuzijoje padavė žinias iš savo užrasų, iš kurių matyt, kad prasidėjus spaliniam mėnesiui iki pat liepos mėnesiui mokintiniai juo tolyn, juo mažyn suvalgo duonos; paskutiniuose mokslo mėnesiuose (birzelyj ir liepos), kada mokintiniai iszduoda ekzaminus ir, žinoma, turi sunkiaus dirbti protu, — jie suvalgo duonos daug mažius, negu ankstyvesniuose mėnesiuose. Aiszkiau budu darodyta, kad protiszkas darbas sumažina norą į valgį, kada kuniszkas darbas visada tą norą valgyti padidina.

Greta to, noras į valgį priguli nuo oro. Paryžiujė yra milžiniszkos visokių pardavinių krautuvės, vadinamos Bon Marche, kurios valgydina kasdien po penkis tukstanczius dirbanczių jose žmonių; kelis syk apskaiczius, iszėjo, jog vienas žmogus žiemą suvalgo vidutinai 450 gramų (vieną su virszum svarą) duonos, o vasaros mėnesiuose tik 325 gramus (nepilną svarą — tik keturias dalis iš penkių).

Daugumui rodosi, kad vėdzioti plunksną po popierą ir abelnai dirbti protu — tai menkas, lengvas darbas. Iš tikrųjų yra toli ne teip. Proto darbas labiaus nuvargina žmo-

gų už kuniszką.

Žuvys, kurios gimdo žuvis. Priimta mislyti, kad visos žuvys veisiasi iš ikrų. Laikrasztis „Prometheus“ paduoda žinias, iš kurių matyt, jog tulos žuvys stacziiai gimdo naują žuvų eilę, kaip keturkojai ir kiti gyvuliai. Teip, tyrinėtojas Gordon Smith apraszo, kad jis ties viena iš mažukių salų Japonijos marėse prigaudė tinklu keletą žuvų, kurios pasirodė jam nepaprastai storos. Apatinis jų szonas, kaip sakytume — pilvas, buvo pasiputęs; pradėjęs jieszkoti priezasties to, Smith atrado tų žuvų viduriuose daugybę smulkių žuvyczių, ne daugiau per 3 centimetrus (du penkdaliu colio) ilgio; jų kunelis labai szvelnus, stacziiai permatomas, vienog, iszplėtotas kaip priguli, su žvynais ir žandukais; įmetns į vandenį, tos gyvai iszimtos iš motinos vidurių zuvytės iszsyk vikriai pradėjo plaukioti. Ta žuvis lotyniszka vadinasi „ditrema Temminckii“. Nusistebėjęs jos vaisingumui, Smith tyczia suskaitė, kiek yra žuvyczių pas kiekvieną patytę; pasirodė, kad mažulėlių skaitlius ne vienodas: pas vieną atrado 42, pas kitą 48, pas treczią 50. Ypatinga, kad patytės iszcziose jaunoji veislė sugulus tokiu budu: kur vienos galvukė — tų kitos vuodegaitė ir teip paeiliui. Net įmetus jas gyvas į vandenį, žuvukės iš pradžių plaukioja susikabinusios į vieną virtinę, teip jog pirmutinės vuodegutė susiduria su antros galva.

Saulė mažinasi. Mokslincziiai jau nuo seniaus žino, kad saulė isz-lengvo mažta; tik niekas nebuvo tikrai susekęs, kiek ji numažta į metus, ar į dieną. Tuo klausymu užsiėmė garsingas angliszkas astronomas Robert Hall, kurs visą savo gyvastį yra paszventęs isztyrimui to szviesos szaltinio.

Dabar, kaip raszo prancu-

ziszkas laikrasztis „La vie scientifique“, apskaityta, kad saulės skersrėzis (diametras) isznesza 1,376,000 kilometrų (1,280,100 verstų arba 182,915 lietuviszkų mylių); kasdien saulė eina plonyn ant trijų beveik (2,859) centimetrų arba ant vieno su virszum colio. Kas szimtas metų saulė netenka savo storyje 8 kilometrų (apie vienos mylios); jei teip ir toliaus saulė mažės, tai po 8600 metų jos liks tik pusė to, kokia ji sziądien yra. Mes dar galime neturėti baimės, kad saulė mums užgestų, vienog viskas turi savo pradzią ir savo galą.

Pajieszkojimai.

Asz, Jonas Szerksznis, pajieszkau savo tėvo Damininko Szerksznio; jis atkeliavo į Ameriką 11 d. kovo; gavau nuo Petro Szerksznio laiszką, kuriame buvo praneszta, jog mano tėvas atvažiavo ir pas jį buna, parasziau laiszką po adresu „Mr. Peter Sherksznis Main str. N. 404 Shenandoah, Pa.“, bet laiszkas sugrižo pas manę atgal. Meldžiu szenadorieczių dasižinoti placziaus apie mano tėvą ir duoti man žinią po adresu: Mr. John Sherknis, 120 Schooley Ave. Pittston, Pa.

Balius! Balius!

Didelis pirmas balius bus 5-tą d. balandžio draugystės Sunų Lietuvos, Wilmerding'e Pa. Prasidės nuo 4-tos valandos popiet, o trauksis iki 12tos nakties. Įženga vyrams 50c., moterims ir merginoms dykai. Baliaus vieta — Turner hall, tarp 6 ir 7 gatvės Braddock. Nuolankiai kvieciame visus lietuvius ir lietuvautes atsilankyti. Svecziiai bus szirdingai priimti ir smagiai praleis laiką su gražiais palinksminimais.

Komitetas.

Isz visur.

Varszavoje suszauė 7 kovo rusišką pulkauninką Grimmą už pasidavimą vokiečiams; jis buvo vienu isz augsztesnių oficerų prie kariszko sztabo Varszavoje ir žinojo visas paslaptis apie surėdymą visokių dalykų, atsitikus karei su vokiečiais; tas paslaptis Grimm pardavinėjo Vokietijai per 7 metus ir gavo už tai apie 400,000 rublių. Prie to dalyko buvo prisidėję apie 60 kitų ypatų. Grimm teisinosi, kad jis dasileido tokio prasižengimo, karsztai mylėdamas Vokietiją, kuriai tos paslaptys buvo naudingos.

Prancuzijos prezidentas Loubet neužilgio atlinkys rusišką carą Petropilėje. Tai kelionei parlamentas paskyrė pusę milijono frankų kasztų. Tada viens isz deputatų, socialistas Bouvert, pareikalavo, kad parlamentas paskirtų kitą pusę milijono frankų pavgėliams, kurie mirszta badu po Paryžiaus užkaborius. Bet jį visi kiti iszjuokė.

Berlyne yra suszaukta isz geriausių mokslinczių komisija, kad apszvarstyti klausymą apie vėžio ligą (carcinom); garsingas profes. Leyden tvirtina, jog vėžligė yra užkrecziamoji liga; jis sako, jau susekęs jos bacyllas.

„Osservatore Romano“, Va tikano organas, patalpino 26 kovo straipsnį, rasztą, kaip mena, paties popiežiaus; straipsnis palyti burų reikalą ir isz sako viso svieto tikintiems melstis ir praszyti Dievo, kad praszalintų tą nelemtą kraujo praliejimą, kuris daro gėdą žmonijai.

Pagal paskutinį suskaitymą, Berlyne yra dabar 1,901,567 gyventojai; į metus priaugo 12,857.

Kur musu iszganymas?

P. Daujotas.

(Tąsa.)

Lenkijos sąlygoms, prieštaravo ekonomiskam jos ugiui. Pakol viešpatavo; žemdirbystė prasi-dėjusi nuo XIII amžiaus amatininkystė miestuose išnyko jau XVII amžyje; didžiunų užma-nymai XVIII amžio gale — atgaivinti ją — ne-turėjo geros kloties. Bet ir pati žemdirbystė, dar pagal seno budo vedama, negalėjo turėti vertės, negalėjo būti viešpatystės parama. Bau-džiava ir žinomas darbo nenašumas, ekonomiškas prigulėjimas nuo kaimyniškų viešpatysčių, Napoleono gaspadoriavimas, įvedimas konti-nentališkos sistemos (Napoleonas užgynė vaishą su Anglija, kuri kuodaugiaus ėmė javų), kuri sunaikino javų išvežimą, atpigimas javų, ant galo išuaikinimas baudžiaivos, dar ukei prie to nepribrendus — visi tie smugiai, kurie krito ant Lenkijos vienas po kito, turėjo suardyti ukę ir susilpninti. Iki šiol pramonės nebuvo, tai-gi dideli kaštai ant užlaikymo vyresnybės, valdininkų krisdavo ant tų pačių žemdirbių. Ant galo, netik vienais pinigais prisieidavo mokėti, bet ir daigtais, kaip antai: užlaikymas ir maitinimas kariumenės ir t.t.

Pasibaigė tuo, kad žemdirbiai pakliuvo į nuomininkų nagus. Senoj Lenkijoje, stokuojant miesto pramonei ir pirklystei, nebuvo miesto kapitalistų; tokia luoma atsiranda tik išda-linus Lenkiją. Buvo tai daugiausiai atėjunai-valdininkai (činovnikai) pereigos ir nuomi-ninkai, arba vietiniai žmonės negražios praeitės, kurie įgijo mantą ir praturto ačiu sumiši-mams ir dideliam perversmui viešpatystėje. Ši-tasai naujas žmonių klodas (sluogsnis) ir su-teikdavo pinigų išalkusiai ir norinčiai jų bajori-jai. Iš dalies pradžia prasiskolinimui padarė dešimtmetinis prūsų valdymas (1796—1806), kada dvarponiams buvo daug skolinama, o jie patys nemokėjo naudotis iš paskolinimo, iš kre-dito, savo ukės nepertaisydavo, naujų takų ne-pramindavo. Pinigus paimdavo ir praleisdavo, o gražinti nemokėdavo. Tokiu tai budu dvarpo-niai pasijuto skolose paskendę.

Lenkijos žemdirbystei tos permainos buvo perversmu. Vakarinėj Europoj tas viskas atlik-ta buvo palengva, pradedant nuo viduramžių, o čia — šitas išardymas patrimoniališkos, bau-džiaivškos žemdirbystės per nuomininkus Lenkijoje nuomininkystės nebuvo iki išnykus savistovei respublikai. Bet jau 1821 metuos valdžia prispirta buvo gelbėti ukę, atidedama mokėjimą skolų ir mokesčių.

Nieko nėra ystabaus, jeigu atsirado izde nedateklius. Valdžia buvo prispirta jieškoti naujų pinigiskų šaltinių. Darydama pagal kitų

viešpatysčių budą, neturėdama iš kur—kitur semti (nes dvarponiai prasiskolino, o muzikai, neseniai nuo ponų išliuosuoti, valdzios išsunkti, nedaug ką galėjo duoti), pradėjo sodyti ir pla-tinti miestiską pramonę.

Dešimtmetis 1820—1830 metų yra peri-jodu lenkiškos pramonės atsiradimo arba tei-singiaus manufaktūros, tai yra: rankinių pa-brikų.

Stokuojant žmonių, permanančių tą darbą, valdžia pradėjo kviesti iš kitur pramonininkus, meistrus ir prastus darbininkus; jiems ji dalino yvairias privilegijas norėdama privilioti. Buvo paskirti tamtikri pinigai¹⁾ privileijimui amati-ninkų ir pramonininkų iš svetur.

Nuo to laiko pradėjo veržte—veržtis į Len-kiją vokiečiai ir tę apsigyventi. Tada tai atsi-rado dabar pagarsėjusieji pramonės žydiniai: Lodz, Zgierz, Rava, Pabijancai ir t.t.

Pagimdymo pramonės dar permažai: reikia jai sutvirtėti ir išaugti, o tam reikalingos par-davimui vietos, išplatinimui jos dirbinių. Griovimas nusenusių, supelėjusių ir netikusių ukės formų buvo reikalingas. Tą darbą atliko Napo-leono Kodeksas, įvestas 1808 metuos. Jis izdil-dė cyžę (czynsz), majoratus ir t.t. ir tokiu budu įtraukė Lenkiją į naujo gyvenimo srovę.

Apart to, tas kodeksas sutvarkino vaisbos tiesas, įvedė tamtikrus sudus ir hypoteką.

Pradėta buvo gerinti kelius, taistyti naujus, nes tik tokiu budu tegalima sujungti visas vieš-patystės šalis ir įtraukti į vieną srovę.

Ant galo, 1828 metuose buvo įsteigtas „Lenkiškas Bankas“. Iš tę naudojosi pabrikan-tai, didžiunai, dvarponiai. Vis tai buvo valdzios darbai.

Dvarponiai, kaip matėme, buvo skolose paskendę ir nežinojo, kaip iš jų beišbristi. At-sirado, vienog, ir toki, kurie pradėjo kiteip žiu-rėti ant bajorijos pašaukimo. Daugumas manė, kad bajorui neišpuola užsiimti pramone, negra-zū užsiimti amatu: sako, tai nužeminantis dar-bas. Bajorams, esą, pridera tik žemdirbystė, ir tai su svetimomis baudžiauninkų rankomis, o ypač kareivystė. Atsirado, vienog, nemaž ir tokių, kurie iš:iblaivė, metė senoviškas supelė-jusias pažiuras. Matė aiškiai, kad laikas atėjo naują tvarką pradėti, senąją sugriovus. Todėl ir jie pradėjo imdami pinigus iš Lenkiško ban-ko, uždėti pabrikus, užsiimti vaisha ir amatais. Visur sutverė pramonę atėjunai—vokiečiai, bet pačioj Varsavoj tą padarė patys lenkai.

Nebegalėdama išparduoti visų savo išdir-bių namieje, Lenkija gabeno juos į Rusiją. Pati Lenkija imdavo pusiau apdirbtą medegą iš Vokietijos, o apdirbus siųsdavo į Rusiją. Tu-

1) 1822 metuos — 45,000 rubl., 1823—90,000 rubl., o paskui kasmet po 127,500 rublių.

rint kur išparduoti savo išdirbius, pražydo ir sutvirtėjo per keletą metų rankinė pramonė.

Lenkija pradėjo siųsti savo išdirbius net į Kynus, kur ikišiol siųsdavo vieni Rusijos vaisbunai (pirkliai). Čia prasidėjo kova ir nesutikimai tarp pramonininkų Maskolijos ir Lenkijos. Maskoliai pradėjo šauktis prie valdžios ir maldauti jos, — apginti „tautišką“ pramonę. Proga pasitaikė. Nelaimingi lenkmečiai iššaukė pastiprinimą sienos ir padidinimą pasieninių mokesčių ant išdirbių, einančių iš Lenkijos į Rusiją. Be abejonės, pramonė Lenkijoje turėjo nupulti ir ne taip greitai žengė pirmyn. Į naują ukę budą nespėjo įsitraukti sodiečiai. Nors baudžiava tapo atmainyta, vienog, žmonės tebeidavo lažas į dvarą ir atidirbdavo dienomis tą arendą, kurią privalė mokėti pinigais. Buvo tai dar natūrališka ukė.

Miestai augo palengva. Gyventojai neturtingi, todėl ir galėjo suvartoti pramonės išdirbių labai mažai. Visur randame rankines pabirkas (manufakturas), kur garas nėra vartojamas. Tokiu būdu, kiekviena fabrika yra tik didelė amatininko dirbtuvė, o ne dabartinė garinė pabreka su yvairiomis pagerintomis mašinomis.

Tai-gi nėra nieko ystabaus, kad pramonininkai nedaug vertės turėjo visuomenės gyvenime, jie nebuvo galviniais, kaip visur dabar matome. Iki 60 metų viršų užima po senovės dvarponiai. Apart to vidutiniai ir smulkesnieji žemės savininkai žiūrėjo į pramonę, kaip į kokią priešingą jiems gaivalą, matė joje vokišką išmislą, kurs sunaikino visą ukę ir visą šalį prapuldė.

II.

Teip buvo iki 1850 metų. Nuo to laiko prasideda nauja gadynė, gadynė didžiosios pramonės. Prie perėjimo nuo rankinių ant garinių pabirkų prisidėjo šitie keturi gaivalai:

1. Išnaikinimas muitinės sienos (Zollgrenze) tarp Lenkijos ir Rusijos 1851 metuos. Dabar Lenkijos išdirbiai galėjo platintis po visą Rusiją, nebegalėjo teip jau rusai šaukti apie apginimą „tautiškos“ pramonės. Krymo karė, kurioje Rusija buvo pergalėta, turėjo sutverti naujus reikalavimus ir naujos pramonės šakas, kurių išdirbiai ikišiol gabenami buvo iš svetur, dabar-gi tie patys išdirbiai privalė būti ant vietos išdirbami. Tas labiausiai atsiliopė ant Lenkijos.

2. Toliaus buvo pravesta daugybė geležinkelių, kurie palengvino išplatimą.

3. 1861 metuos buvo išnaikinta baudžiava, Rusijoje, o Lenkijoje galutinai 1864 metuos. Netekę dirbusių už dyką darbininkų, dvarponiai turėjo samdyti juos, pirkti tokius daigtus,

kokius pirmiaus dirbdavo namie. Dabar atsirado pinigai ir sodžiuose, galėjo muzikai juos vartoti, o pirmiaus, jeigu ir turėjo, tai laikė paslėpę, o tas vistiek, ką ir nieko nebutų turėję. Dabar ir sodiečiai pradėjo pirkti pabirkuose dirbtus daigtus. Sunkumas mokesčių, augimas skaitliaus liuosų gyventojų kaskart daugiau žmonių varo iš sodžiaus į miestą; žodžiu, visur griuva natūrališka ukė, jos vietą užima pinigėška, mainomoji ukė.

4. Ant galo, 70 metuose atsirado ir ketvirtas gaivalas — muitinė Rusijos politika, kuri uždarė sieną išdirbimo iš svetur ir sustiprino vietinę pramonę.

Tie visi gaivalai sutvėrė stiprią didžiąją pramonę. Nesibijodami lenktynių iš svetur, nes suturėdavo tą muitinę politiką, pabirkantai galėjo kimšti pilnus kišenių, engti darbininkus, skusti reikėtojus (pirkėjus ir vartotojus). Vis tas buvo valdžios daleista.

Dabar persimainė išveizda visos šalies per paskutinius 25 metus. Vidurinėj Lenkijoje mažas miestelis Łódź pavirto į pramonės vidurkį, įgijo tipišką išveizdą pabirkinio miesto — su daugybe rukstančių kaminų, su gyventojais, vien tik iš pabirko darbininkų susidedančiais.

Negalėdami išparduoti savo išdirbių ant vietos, pramonininkai gabeno kur kitur. Iš pradžios tas sunkiai ėjo. Ilgainiui pradėjo dirbti ant išvežimo, o ne ant vietinių reikėtojų. Lenkijos išdirbiai jau atsiranda rytinėj Maskolijoje, pas Uralą, už Uralo, Siberijoje, Kynuose, Persijoje ir Mažojoj Azijoje.

Matėme pirmiaus, kad dvarponiai menkėjo, juo toliaus, juo giliaus brido įskolas. Dvarponiai tapo pustadubiais (naikintojais tėviškių); 15% dvarų¹⁾ atsirado vokiečių ir žydų rankose, kiti 15%¹⁾ buvo išskirstyti į mažesnius gabalus ir išdalinti (išparduoti) muzikams. Likusieji dvarai (t. y. 70%) buvo paskendę ypotekinėse skolose, t. y. jie buvo užstatyti bankuose. Skolos daugiausiai daeidavo iki 80%²⁾ vertės, o mažiaus negu pusė dvarų turėjo užsitraukę skolas apie 100%—250%³⁾. O tuotarpu pramonė žengė pirmyn ir pralenkė žemdirbystę. Dabar pramonė išdirba kasmet daugiau, negu žemė duoda. Pramonė išdirba kasmet ant vieno gyventojų 23 rubl., o žemė duoda tik 11 rublių.

1) T. y. iš šimto esančių dvarų 15 dvarų.

2) Dvaras, vertas 100 rubl., turėjo 80 rubl. skolos, arba ant 100 rubl. vertės išpuldavo skolių po 80 rublių.

3) Ant 100 rubl. vertės prisieidavo skolos 100 ir 250 rubl., t. y. skolų buvo tiek pat ar dar daugiau, negu pats dvaras buvo vertas.

(Toliaus bus).

Rusijoje dabar siunta sumišimais beveik visuose didesniuose miestuose, ypacz kur yra universitetai ir szej augštesnės mokslinyczios. Labai geras ženklas, kad szi kartą prisideda jau darbininkai; Petropilėje prisidėjo prie maiszto nemažai oficiery, advokatų, valdininkų, szej bajorų. Kaip didelis maisztas ir ką valdzia daro su kovotojais už liuosybę, — sunku paduoti aiskias žinias, nes jos ateina į Ameriką arba neteisingos arba sukraipytos. Kad valdzia baisiai įnirszus ir gesina sumiszimus žmonių krauju arba isztrėmimu, tai nėra abejonės. Pirmiaus buvo raszta, kad isz Maskvos iszvarė į Siberiją 500 studentų; dabar valdzios vieszneszis (Pravitelstvennyj Viesznik) pats garsina, kad iszvaryta į Siberiją 65 studentai, o 567 užrakinti kalėjimuos nuo 3 iki 6 mėnesių.

Pietinėje Amerikoje, Kapstzate, numirė 26 kovo garsingasis angliszkas milijonierius Cecil Rhodes. Tai toji pikta dvasia, kuri užkurė karę priesz burus. Jis paliko szimtą milijonų dolerijų turto.

Reikia Zecerio!

„Vienybės“ iszleistuvei reikalingas Zeceris, jau iszsmokęs tą darbą. Kviecziamė ypatas, atliepianczias szitiems reikalavimams, tuojau duoti žinią „Vienybės“ Redakcijai, padavus savo sąlygas.

Kas prisiųs 25 centus!

Paczto markėmis, aplaikys tuziną puikių popierų gromatoms rasztyti su puikiomis kvietkomis, apskaitymais ir pavincziavonėmis. Kas atsiųs \$1,00, tas aplaikys 5 tuzinus virsz minėtų popierų.

Adresuokit teip:

W. Kudarauckas, & Co.

Box 234

Lawrence, Mass.

Susirinkimai.

Scranton, Pa., 30 Susiv. L. A. kuopa užsaulia susirinkimą ant 6 balandžio; užkviečiame visus sąnarius ir szejpurie kurie nori prigulėti prie S. L. A. Vieta — P. Leonardo salėj po N. 111, West Market str., Providence, Pa. Pradžia 3 val. po piet. *J. Mitkus*

Nevark, N. J. Susiv. I. A. kuopa laikys susirinkimą 6 d. balandžio, 2 val. po piet, po N. 517 Market str. Draugus ir norinczius prisiraszyti meilingai kviecuia *Komitetas.*

Susiv. L. A. 23 kuopa Sheandoah, Pa. turės susiriukimą 6 balandžio, 3 val. po pietų, Schnudt'io svetainėje South Main str. Sanariai su mokestimis ir norintieji prie Susiv. prisiraszyti teiksis atsilankyti. *Sekr. J. Medelis.*

Philadelphia, Pa. Susiv. L. A. 10 kuopos bus susirinkimas 12 balandžio, 8 val. vakare, Lietuviszko Kliubo salėje S. 2-nd str. Sąnariai teiksis atsilankyti su užmokestim, teipgi ir tie, kurie nori įsiraszyti. *Komitetas.*

Nagrados 25 dol.

Tiem, kurie turi pirkę knygas Mokslas Maiziesziaus nog D. T. Baczkaucko rėdytojaus „Saulės“. Atsiszaukenti dėl nagrados teiksitės paaiszkinti, kiek mokėjot už tas knygas ir kaip jum prisiuntė per pacztą ar per expresą ir koks vardas pravardė ant tų knygų iszduotojaus atsiszaukenti tautieciai teiksitės aiszkiai paduoti savo adresą tai nebus man klapato apie prisiuntimą nagrados.

Willim Stanaitis, in care of G. Z. Bellis, 528 W. Coalstr Shenandoah, Pa.

Pinigai!!!

Dėlto kad iszkeliauja į tėvynę, — yra pardavimui *Wilkes Barre, Pa., salunas*, puikioje vietoje, prie geležinkelio; lietuvių rankose jis yra nuo 20 metų. \$2000. Žinia „Vienybės“ iszleistuvėje.

Naujausios knygos.

„Ne gadaj“, arba Baisus Sapnas.	
Paraszė Z.	5 ct.
Grabnyečių žvakė. Flamandų tautiszka pasaka. Vertė J. B.	10 ct.
Vardan Teisybės. Kalba W. Liebknechto.	10 ct.
Wacław Szujski i Ż. Polska kultura na Litwie.	5 ct.
Smertis. Daktaro pasakojimas.	
Paraszė Szventmikis. Puslapių 32.	
Daugumas ras toje knygoje, ko nesitikejo. Prekė	10 c.
Dvasiszki apdumojimai arba meditacijos. Kas mėgsta dvasiszkus skaitymus — turės ka pasiskaityt ant ilgo laiko, laksztų 571. Prekė	85 c.
Pasikalbėjimai apie dangų ir žemę. Naudingas ir akyvas skaitymas. Knygutė tinka siųst ir į tėvynę per cenzurą, 1 usl. 81, prekė 25c	
Lietuviszka Gramatika, raszytojams ir skaitytojams vadovelis.	40c.
Lietuviszka Krcstomatija, paraszyta p. E. Volterio.	1,40
Juszkos žodynas	2,00
Geologija, (su paveikslais) paraszyta A. Geikie	30c.
Isz kur atsirado mūsų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys? 20c.	
Kaip gyvena augmenys (su paveikslais)	35c.
Biologija arba mokslas apie gyvus daigtus (su paveikslais)	40c.
Mūsų dielės (szundaktariai, szundvokaciai, svetimtaucziai, ponai, kariauna ir kunigai)	10c.
Pasidavimas ir pelnas (kaip vienas lietuvis isz Did. Lietuvos pasidavė vokieciaus, kurie jį paskui iszvarė isz savo szalies)	10c.
Baudziava Lietuvoje	15c.
Balsas Darbininkų	15c.
Szirdis žmogaus	15c.
Du broliai, atsitikimas isz paskutinės Turku su Maskoliais karės	5c.
Valdimierus, apysaka pagal kun. Szmidt'a	25c.
Trumpi szneka apie limpanczias ligas ir kaip nuo jų atsigiti	10c.
Kas tai yra dirbama žemė, kaip ji atsirado, koki yra jos skyriai ir kaip juos pažinti	15c.
Parinktos lietuviszkos dainos pagal Ant. Juszkevyčių	10c.
Ukiszkos draugystės įvairiuose krasztuose	10c.
Ukiszkas kalendorius ant 1902 metų	15c.
Trumpas Katekizmas	10c.
Gygenimas szv. Izidoriaus	25c.
Stacijos arba Kslvarija	10c.
Maldelės szv. Ražancziaus	10c.
Atminimas didžio Jubilėjaus arba badas apturėjimo atlaidų	10c.
Į naują dvideszimtą amžių įvedimas	-5c.
Gramatik Litewska dėl mokinimosi lenkam lietuviszka	\$100.
Palangos Juzė paraszė vysk. M. Valančius ketvirtas, pataisytas, iszleidimas	25c.

John P. Elkin,**Vyriausias prokurorius Pensylvanijos valstijoje.**

Tai yra paveikslas p. J. P. Elkin'o, vieno isz aug-zciausių valdininkų Pensylvanijos valstijoje. Jis yra neturtingo farmerio sunus, dirbo isz pradžių fabrikoje, paskui buvo mokinioju, iszėjo augsztesnį mokslą ir per jį dasigerbė į vyriausio prokuratoriaus vietą. Dabar jis pasidavė už kandidatą ant Pensylvanijos gubernatoriaus. Lietuviams pridera pažinti, koks kandidatas, idant žinoti, už ką paduoti balsą.

LIETUVISZKA RESTAURACIJA**J. M. MEDELIO,**

200 E. Centre str.

Shenandoah, Pa.

Atsimyk, Darbininke! Žinok, kap budamas Shenandoah'ryj, turi tikrą savo prietelį, kuris suteiks tav rodą visame ir suramįs varguose.

Mano namai — tai vienatinė varg-zui užeiga, kur po sunkaus darbo galima sudrutinti nuilsusias spēkas ir susiraminti varguose.

Telephonas atdaras No. 873

Lietuviu užeiga

Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip: Alų, Arielką, Likiera, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigų visas dalis svieto. Pardūdu Laiva kortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliską rodą.

Todėl nepamirskit jog mano **HOTELIS** po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

HOTELIS

K. Strzeleckio,
276 E. Main str. Plymouth, Pa.

Užlaiko visokios degtinės, vyno, skanaus aluczio, puikiai kvėpiančių Cigarų, ir reikale suteikia draugiską rodą. Jeigu nori linksmi laiką praleist ir iszgirist skambinant ant fortepijano puikias melodijas, tai tik užėik pas **K. Strzelecki.**

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VIRSZINŲKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAGYSTĖS.

Prezidentas — V. Daukszys
332 Catharine st. Philadelphia, Pa.

Sekretorius — A. Ilgunas
449, 3-rd. Ave. — Homestead, Pa.

Kasierius — A. Olszewskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill

Knygius — N. Olszinskas
825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

Už 3 menesiu pasirenge iszkeliuoti,

Dėl tos priezasties noriu iszparduoti sekanczius daktus: Kaip tai popieras gromatas rasyti su tautiskais paveiklais po 15c tuz. Teipgi pardodu klizas (cuts) Vytauto, Gedemino, Dankanto, Kudirkos po \$1.25 Auzros Bromo už 2150 Parduodu visus inrankius iszdibysties rankepadzio, (Rubber Stamps) d dumo 3x4 drauge penki (5) frontai litarų ir visa medega prie to už \$35.00.

Turiu geriauses maszinas gromatom drukuoti, Practical No. 3 prekė \$5 dabar už \$4.50; Practical No. 4 prekė \$6.50 dabar už \$6. New Simplex No. 8 prekė \$10 dabar už \$9. American, prekė \$10, dabar už \$9.

Siunskyte greitai kas kam naudinga isz aukszcziau minetu daktu o gausite pigiau kaip kitur kas bus pirmesnis tas geresnis,

W. J. PETKON,

303 N. Main st. Brockton, Mass

Lietuviu prietelis!
Mykolas Boruch,
Minersville, Pa.

Užlaiko mėsinczią teipgi ir grosersztorį.

Parduoda laivakortes ant 5-kių geriausių linijų ir siunczia pinigų į visą svieto dalis, reikale elpkitės pas savo prietelį.

Zmijecznik'as.

Jeigu nori, idant aplaikitumei vertę tavo pinigų ir palengvinimą ant: Romatizmo,

Skausma Galvos,
Skausma strėnu,
Skausma kaulų,
Skausma sprando,
Ir Traukulio

Tai nuelkie in sztorą, pas savo tautietį ir pareika lauk ZMIJECZNIKO kuris yra padirbtas aptiekoje dėdės Groblevskio Plymouth'e, Pa. Palengvins tau koźname karte.

Jeigu sergi ant:

Vidurių, Kepenų, arba Kraujo.

Gerke EGIUTERRO No 1. prigelbės koźname karte. Duodu paranką iszgydymo drugio, priepuolio ir gripo.

JAIGU NORI GAUTIE TIKROS TRAJANKOS

Tai praszykie tosios kę Aptiekorius Groblevskis sudaro. Yra tai sudirbta isz vieoklų augalų ir szaknių isz devynerių dalykų sudėtos isz 27, (kaip tai sako syk po 27) ant svieto geresnės Trajankos nesiranda

Aptiekorius Dėdės Groblevskis jau dėl koźno žinomas, yra vienas garsingiansiu Aptiekorium tarp mūsų tautos czionai Amerikoje. Teipogi yra dėl koźno žinoma, jog vienas geras aptiekorius žino ir zenklina daugian kaip 10 daktarų, nežine pagalboj susirgusios žmonijos. Dėlto gi jeigu kada jus Dievas teiktusi dalipetēt kokia liga, tai tuojaus nusidnokite ani rodos pas jį.

Adresas:

ALBERT G. GROBLEWSKI

111 Main st. arba Box 1109
PLYMOUTH, PA.

LENGVUMA

Yra greitai apleistas jei tikras vaistas vartojama. Koźnas gali pasveikti ir pasilengvinti nuo kosulio, perzalimo plauczių sugedimo vartojant

Severos Balsamas del plauczių.

Visi sutinimai, iszputimai, skaudėjimo sunarius ar raumenų, saugselos ir t. t. yra greitai pageryta per

SEVEROS St. Gothardo Aliejus,

greita ir pasekminga vietinė pagalba nuo visokių skaudėjimų.

W. F. SEVERA.

MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gaunamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.
A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newdealers.
MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

Dudas ir Romanuskas!

Nanja Lietuviška Karziama N. W. Cor. S. 2nd ir Carpenter str. Philadelphia Pa.

Užlaikom ko puikiausius gerimus, szalta Alų, Dektine, Vyną, ir Havanos cigarus, prietam yra vieoki užkandžiai ant stalo per visa dieną. Kiekvienas užėjes randa czia ezirdinga priemima, todėl nepamirskit lietuviai atsilabtyti.

Lietuviu užeiga pas L. FREEDMANA,

ant kampo Bainbridge ir S. 2nd Str. Philadelphia Pa.

Gerianscia užeiga del lietuvių, isz viso miesto. Prilaikau visokius gerimus kaip: tai alų, arielką ir vyną, podraug laikan visokius užkandžius ant stalo per visa diena. Prietam ant ankeztu turin graūu ruima del sveczyų per ką galima latką linke mal ir spakainai pra'eisti. Teipgi kiekvienam duodu prieteliską rodą. Maro namas yra prikausai papuoztos isz viso miesto todėl nepamirskit užėiti!

Gaspadorius G. W. Kownacki.

ZINGEIDU IR AKYVA DĖL SVIETO.

OFFICE 256 Grand str. & 318 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

Tikrai vlenatinė gydykla ant užzeldinimo plaukų ant praplukusių galvų, teipgi į trumpą laiką sulauko plaukų slinkimą.

Geriansia dantų gyduole: mūsų gyduole nustabdo Dantų skaudėjimą į keles minutes. Mes savo gyduoles gwarantavojam. Prekė tik 20c. Imant 6 bonkutes \$1.00. Siuncziam pacztu ir į svetimas szalis. Budas kaip jas vartoti yra parodytas keliose kalbose. Norint gauti visą rodą su informacije per laiszką adresavokit sziteip:
The J. M. BRUNDZA CO. Chemists
Box 2361. New York. U. S. A.

Boston Shoe Store

26 E. Main st. PLYMOUTH, PA.

Mes katik gavome szviežiu pavasariu czeverykų vyriszkių, moteriszkių ir vaikų, visi yra Junijos darbo, parduodame už visai pigę prekę. Teipogi czeverykus dirbame ir ant apetelevimo. Ateik ir pamėgink, o busi užganėdintas.

LIGONIAI! Uztikrinu visiems

pilną iszgydymą. Gydomos visokios vidurinės arba pavirsztinės ligos, plauczių skaudėjimai, galvos sopėjimas, silpna atmintis, susikrintimas, organų susilpimas, kojų skaudėjimai, isztinimas, vėzligė, baltaplūdė pas moteris, diegliai ir t. t., nervų ligos, vandeninė ligas, sanagela, ūdusimas, paralyzius ir t. t. Iezavarau kirmėles; teipgi visokias votis, skaudėjimus ir t. t. Geriansiomis elektriszkomis prietaisomis gydau nervų ligas.

Visas lyties ligas

iszgydan į kelias dienas. Užterszimą kraujo, modos ligas, cėmenų pludimą, užbrinkimą, linktų ir puselės ligas ir tt. Opas gerklėje, burnoje, nosy, akyse ir ausyse, organų susilpimą ir t. t.

Uztikrinu kiekvienam atsitikime iszgydymą isz pat szakny Kronsiskas (isisenėjusius) ligas asz ypatingai gydau ir pažista. Nevartuju gyvojo sidabro. Rodą duodu žodziu ir per laiszkus.

Dr. Landes

Specijalistas ligonbuczius.
134 E 24 st. kam Lexington ave. New York.

Prifimu nuo 9 ryto iki 8 vakare, nedėldieniais nuo 8 ryto iki 4 popiet.

Ligonis nereikalauja pats keliauti, gali tik paraszyti laiszką, o vaistai bus nusiusti pacztu arba ekspresu.

Susikalbėti galima: lenkiszka, angliszka, slovakiszka, vengriszka ir vokiszka. Praktikuoja Lebanon Bellevue Post Graduate University Hosp. Direktorius mediciniszko instituts.

PUIKIAUSIAS HOTELIS Mrs. R. KOLIS,

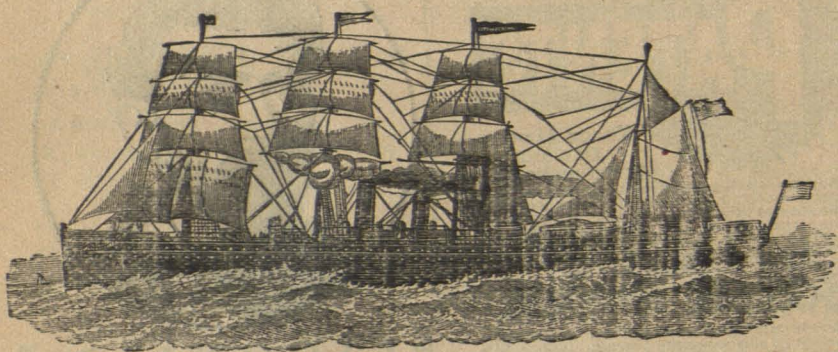
16 S. Baltimor str. Wilkes Barre, Pa. Prieszais New Jersey dypa C. R. R.

Užlaiko visokios arielkos, vyno, skanaus aluczio, puikiai kvėpenczių cigarų ir szeip visokias zobovas. Teipgi atkeliavusiems isz kitur visados suteikia puikią nakvynę ir valgi, ir viskas pigiaus nē kaip kitur. Lietuviai nepamirskite ezios puikios vietos.

HOTELIS arba geriausia užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szį bei tą dasizi-noti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarėlių skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką
18 N. Hancock st. WILKES-BARRE

Gerbtini Tautiečiai!

Turiu už garbę pranešti visiems lietuviams, jog apsiemiau agentyste ant labaigerių linijų. Taigi parduodu laivakortes ir siunciu pinigus į visas dalis svieto. Užtikrinu jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit did narį per 8-9 dienas. Nusiuociu pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užėigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir ne prabaszcius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukonis.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Rivers Side str. WATERBURY, CONN

PERSKAITĖS ATMINK!

KAZUNO TRAJANKA privalo rasti kiekvienoj lietuviskoj szejmynoj dėl greito pareikalavimo laike ligos. **KAZUNO TRAJANKA** yra sudėta dabar popieriniam baksukije geltono kolerio ir pirkdami nuo sztorinukų visados reikalaukit Kazuno Trajankos. Jeigu negalit gaut pas savo sztorinika mano Trajankos, tai prisiusk money order ant 55 ct. o bus prisiusta per paczta į trumpa laika.

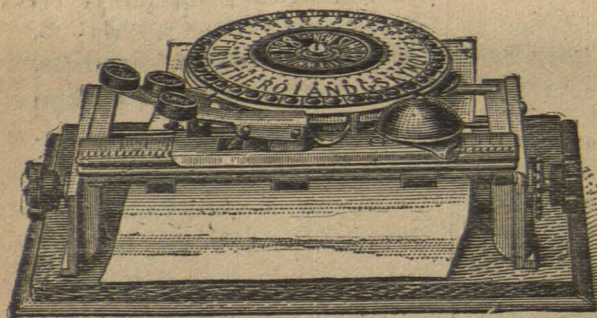
Kam sirgti Gumbu, skaudėjimu po krutine
arba panaszioms ligoms, kada Kazuno Gumbo-Kura netik ka apmalszins liga, bet ir praszalins į trumpa laika. Kasztuoja \$1.00, su prisiuntimu per paczta \$1.25 ir bus greit prisiusta. *Gumbo-Kura* susideda isz dviejų preparatų bonkutės vaistų ir tablets Gumbo-Kura No 1. tai yra labai geri vaistai moterims po palagu, nes skaudėjima greit apstabdo, su prisiuntimu per paczta kasztuoja tik 75 ct.

Luke's Rheumatic Cure.

Szitas preparatas yra isz bandytas ir daug žmonių yra iszsigyde isz ilgos sirgimo Reumatizmu. Užtikrinu, kad szitas preparatas praszalins Reumatizma vartojant per atsakantį laika, jeigu bus vartojama sykiu su *Expeller Linimentu* praszalins minėtas ligas. Prisiusk Money Order ant 1.50, o bus prisiusta į trumpa laika per paczta. Adresuok:

L. M. KAZUNAS, aptiekorius.
107 S. Main str. SHENANDOAH, PA.

Drukuojamos ir raszomos maszinos.

HASZOMA MASZINA (typewriter) privalo turėti kiekvienas žmogus ar pri vatnas ar kupczius. nes laiszkas paraszytas su raszoma maszina grazei iszrodo ir kiekvienas gali jį perezkaityti. Mes turime raszomų maszinų visokių prekių, kaip tai: už \$1.00 už \$1.50, už \$3.50, už \$5.00, už \$6.00, už \$10.00 ir brangesnių. Mes telppi parduodame visokius tavorus, angliszkas knygas ir lietuviszkas, lenkiszkas Biblijas ir Naujus Testamentus. Biblijų turime daugiau kaip szimta kalbų. Jeiku kas nori gaut katalogą ar atsakymą ant gromatos turi jđėti už 2 c. stempą.

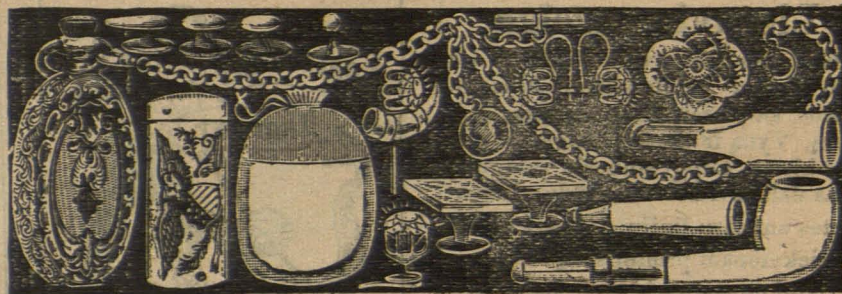
NOVELTY SUPPLY CO. Box 352 Louisville, Ky.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS
Kaz. Miliszauskas

256 E. Market str. Winkes-Barre, Pa.
Siuva puikiausiai visokius siutus pagal naujausia madą, duoda drutą ir gerą materija ir už pigę prekę. Teipogj senus ant naujų perdirba. Visi pas savo Tautietį.

W. Matusевичius.

Uzdėjan krautnų visokių tavorų kaip ant tai: marezkinių, kalnierių, naktaizų, petnesų, visokių skrybėlių, pagal madą overkotų marezkinių ir dar kitokių daigtų Teipogi laikau ir krianciszka szapą, siuviu drapanas dailiai ir pigiai. Lietuviai jeigu einat pas žydą, gerians eikit pas savo tautietį 112½ E. Main st. PLYMOUTH, PA.

DYKAI 14 puikių dovanų! Tokio pigumo dar niekad negirdėta! Ateikit pažūrėt, pažūrėjims nieko nekasztoja!
Dabar mes paleidžiame turgan geriau į laikrodėlių: **TIKRA AMERIKISZKA**, 14k su dviguba s branzuotai- linskzta, ausukė užsakamas ir austatomse, vyriszkas ir moteriszkas, su **TIKRA AMERIKISZKA MASZINERIA**, pilnu aku enų, R R evarar tuotas nikelinotais viduriais. iszduodame raszta **GYARANCIJA ANT 20 METU**; pagal iszveizda ir gerumą toki laikrodėlių visados gali lyginti prie \$4. **VERTES AUKSO LAIKRODELIU.** Visiems puikių laikrodėlių mylėtojams ir es duosime begyje 60 dienų puikius prezentas: 1 viena marių putų **PYPR** su dicelė galvuke ir gintarinu cibuku, vertės \$1.50; 1 grynų marių putų **GIARNICZA**, vertės 7 c; 1 nikelinė briezukams **DEZUTE** 25c; 1 daili auksuota **DICKENS LENCINGELI** su Cameo kabute, \$1.50; 1 puikią auksuota sagute, \$1.00; 1 viena porą puikių **AUSKARU** dainmantais sodintu, \$1.00; 1 puikią **SPILKA** iszsedinta branzkmenais 40c; 1 porą paankuotų kolonikų su parmaterio virszais 40c; 1 porą rankovėms guzikų, su pern u-terine apa zia, 25c; 2 kalnieriams guzikų, parmaterio apaczios, 5c; ir 1 puikią iszritinę sagute su dailiu akvėniu 75c. Laikrodėlių ir 14 dovanų siuncziamė **C. O. D.** už \$4.98 apmekdami teipgi ir expres o kasztas; siuntini galite iszszaminuoti ant expres ir ei nepatiktū, sugrazinti mums atgal musų kasztais. Kur nesiranda **Expreso Offisas**, \$4.98 t. ri but prisiusti drange su orderiu. Jeigu kas prisius pinigus drange su orderiu, gaus dar extra dovaną puikų lenktinį **PELLI**; daktus mee prisiuncziamė tada per paczta. užregistravė savo kasztais Jeigu pirket ant syk Laikrodėlius gausi **VIENA LAIKRODELI SU VISOMS DOVANOMS BYKAI**. Paraszyk, ar aikrodėlių ar moteriszka. Jeigu moteriszka, tad vyriszko **Dickens lencingėlio** mee pasiuosime mote- riszka 50 coltų auksuota **Lognette lencingėlių**. Raszyk szendien pakol iszpardavimas nesizalbiaęs. **Atlas Jewelry Company, 1 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.**

PIGIAUSIAS PARDAVINYCZIUS
NAMAS SUV. VALST.

Musų pabli-ko siekiu yra apteikti žmo-nes reikalingiansia prekia. Nepirk nieko, pasol ne- persitiktirinsi apie musų prekius, nes bereikalo isz- mesi pinigus.
Apart muzikaliszkių instrumentų ir t. t mee parduodame įvairiausias žaieles alkams, elektrinius naujymynus ir 1000 naudingiausią naminių daigtų už pigia- sę prekę. Jei nebusit užganėdinti isz pirkinį, sugrazinsime pinigus. Kiekvie- nas pirkėjas gaus puikias dovanas. Prie pirkinio už \$100 galite pasirinkti do- vanų vertės 10c.. perkant už \$10.00, dovanų gausite vertės \$100 ir t. t. Apart to, jeigu umai pirksite, nuleisime 10-tą procentą. Pareikalukite umai katalogo
Jei nori kad namuose lutu linksma, nusivirk **HOME MUSIC BOX**, geriau- sias ir pigiausie naminis muzikaliezkas instrumentas, nes duoda daugiau priim- numo negu už szimtą dolerių vertės vargonai, ir prie jo nereikia jokio mosalo, — jis pats grajina. Visi pirkėjai dziauglasi tokį iglę Grajina svirszum 100 įvai- rių grajų, kaip tai parodo pridėtas prie kiekvieno instrumento laiszkas, Szita instrumentą gali naudoti bažnycziose, mokyklose, giedojime ir kitose draugystėse dėl palydėjimo giesmių. Užpraszytam ant kokto pasilinkeminimo su szia muzika, prekę jos gali į vieną naktį sugrįžti. Grajina įvairius himnus, marszus, valcus, polkas, kadrilius, arijas, isz operų kaip ir naujausias dainas. Kožną isz jų galite atkartoti kiek tik norite. Tik \$600 dailioj skrynelėje su muzika. Ant pareikalavimo tai instrumentą prisiuncziamė kožnam po aplikymo \$100, likusi suma turi but iszmokėta po aplaikymui muzikės. Agentai daro ant to didelius pinigus. Prisiusk 2c, ant katalogo.

STANDARD MFG. CO. 29 Beekman st. Box 1179, N. Y. Dept. 97.

Puikiausias vaistas
Daktaro Glenno,
„Peace In the Family”.

Dėl seno skaudėjimo, nusibroz- dinimo, inkirtim� ir insipjovimo, teipgi nusideginimo ir nusiszutini- mo, nėra lygio vaisto. Yra isztiki- miauses vaistas terp parduodanczių. Verkentiems vaikams nepamirsz- kite ducti o nustos. Iszdirbamas vien tiktai per M. Bevan, 23 Camb- ria, st. Plymouth, Luz. Co. Pa. Bonkutė tiktai 25 c. Klauskite pas savo sztornikus. Didelis procentis dėl sztornikų mokant isz virszaus, tiktai Penn'a.

P. S. Esu pažystamas visoi apielinkėi ir turiu užsitikėjima. Reikala- vimus trumpam laike iszpildysiu.

AGENTAS
asekuravojimo **NAMŲ** ir visokių **DAIGTŲ** ant ugnies
GEO. GWILLIAM, agentas.
Main str. Plymouth, Pa.

Joe Harrio
HOTELIS
103 E. Main ir kampo **Eno** str.
Szaltas alus, skani artelka, cigarai pirmos klisas
Teipogj užkandžiai dovanai kas vakarsė.
Jonas Drapiwskis Bartenderis.